

NIEUWS- EN INFORMATIEBRIEF 06 2020

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN

Kaag en Braassem

Website: www.adviesraadkaagenbraassem.nl

Datum: 07 maart 2020

Emailadres: info@ASD-KaagenBraassem.nl

*Beste adviesraadleden en overige geïnteresseerden,
Als ik mensen spreek die deze nieuws- en informatiebrief ontvangen, worden er regelmatig opmerkingen gemaakt over de lengte ervan. En ja, ze zijn vaak lang, maar door de kleurindeling wordt de mogelijkheid van selectief lezen vergroot. Natuurlijk is het mogelijk om ze korter te maken: 1. door ze vaker te laten verschijnen, 2. door zaken weg te laten.
Daarom mijn vraag aan u: Vaker verschijnen of zaken weglaten (graag concreet maken welke zaken), stoppen of gewoon zo doorgaan?
Dat laatste zal het geval zijn bij geen reacties. Het is aan u!
Met vriendelijke groet,
Fried Elstgeest (elstgeest12@hotmail.com)
p.s. Ik heb deze aflevering niet al te lang gemaakt !*

Rood staat voor: JEUGD

Zwart staat voor: GEESTELIJKE ZORG

Bruin staat voor: WERK en INKOMEN

Blauw staat voor: WMO

Groen staat voor: WONEN

Paars staat voor: DIVERS

- 1) Omdat hij niet de zorg kreeg die hij nodig had, besloot hij uit het leven te stappen
- 2) In mei 2019 in Kaag en Braassem gestart met ANWB AutoMaatje
- 3) Een krachtgezin, als laatste redmiddel om uithuisplaatsing van kinderen te voorkomen
- 4) Het wil maar niet lukken om de welvaart zo goed mogelijk te verdelen
- 5) 's Nachts vier auto's met verpleegkundigen in Rotterdam voor ouderen met een acute zorgvraag
- 6) SyRI is in strijd met het artikel 8 lid 2 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
- 7) Verduidelijking 'woonplaatsbeginsel' moet bureaucratische angel uit jeugdzorg halen
- 8) Meer tijd in een zogeheten noodstopprocedure bij problematische schulden
- 9) Afspraken om problemen met hulpmiddelen uit de Wmo aan te pakken zijn een feit
- 10) Sts. Blokhuis wil lange wachtlijsten in geestelijke gezondheidszorg aanpakken
- 11) 'Publieksacademie', voor wie hulp nodig hebben bij toepassing van de Wmo
- 12) Voor veel gemeenten is slechte toegang tot respijtzorg bewust beleid
- 13) Minister Hugo de Jonge lijkt het op veel onderdelen eens te zijn met Jos de Blok van Buurtzorg
- 14) Met SOL, Inluzio en Libertas Leiden goede invulling geven aan sociale basis inwoners Leiden
- 15) Stichting Join Us, om eenzaamheid onder jongeren te bestrijden
- 16) Jonge mensen met dementie hebben andere zorg en ondersteuning nodig
- 17) Een groeiende groep mensen lukt het niet om via de reguliere weg een woning te vinden
- 18) Sociaal ondernemerschap versterken
- 19) Iedereen, ook mensen met verstandelijke beperking, meer mee laten doen
- 20) Wet gemeentelijke schuldhulpverlening onduidelijkheid bij ontevredenheid over uitvoering
- 21) Fout beleid nu niet op ouderen afwentelen
- 22) Betekenen rechten van transgender personen een gevaar voor niet transgender vrouwen?

- 23) Ondersteuning voor mantelzorgers, waaronder respijtzorg
- 24) Vrijwillige zorg is een belangrijke aanvulling op formele zorg en mantelzorg
- 25) Buurtbus Alkemade op zoek naar chauffeurs
- 25) Het beroep van kraamverzorger is de laatste jaren onaantrekkelijk geworden
- 26) Zorg voor mensen met een beperking en een complexe zorgvraag verbeteren.
- 28) Automobilist in Leiden minder ruimte en fiets meer: reizigers met OV en voetgangers vergeten
- 29) Bij DZB zijn twintig prikkelluwe werkplekken in gebruik genomen
- 30) Bijeenkomst heeft rust gebracht en die rust is er na vijf jaar nog altijd
- 31) Eigen werkster de deur uit gedaan en betaalt nu 19 euro per maand als WMO-bijdrage
- 32) Is het discriminerend dat kappers hogere prijzen rekenen voor vrouwen dan voor mannen?
- 33) Veldpartijen in de zorg zijn vol lof over de analyse van de Commissie Thuiswonende ouderen
- 34) Zorgcoöperatie, gevormd door zo'n 65 kleine zorg ondernemingen en aantal neemt toe
- 35) Activiteiten om mensen te ontmoeten helpen lang niet altijd om eenzaamheid tegen te gaan

1) Omdat hij niet de zorg kreeg die hij nodig had, besloot hij uit het leven te stappen

Algemeen Dagblad 1 februari 2020

Piet (93) zag geen uitweg meer: ontbreken van zorgplek drijft hem tot wanhoopsdaad

Omdat hij niet de zorg kreeg die hij nodig had, besloot de 93-jarige Piet Bezemer uit Alphen uit het leven te stappen. De bijna blinde en dove hoogbejaarde was 'te licht' bevonden voor een plek in een verpleeghuis. Daarop besloot Piet Bezemer dat het voor hem zo niet langer meer hoefde.

Harrie van Opstal 31-01-20, Bij haar is sinds die 20ste december 2019 nog geen traan gevloeid. „Maar dat komt van de schrik. Het kan nog steeds niet tot me doordringen”, zegt Bep Schilt-Bezemer (82).

Volkomen onverwacht moest zij afscheid nemen van haar lievelingsbroer Piet Bezemer (93). Het is vooral de manier waarop zijn leven eindigde die een onvoorstelbare schok heeft veroorzaakt. Piet besloot zelf uit het leven te stappen omdat hij geen perspectief op intensievere zorg zag.

Terug naar die onwerkelijke vrijdagochtend in seniorencomplex Westerhove aan de Anna van Burenlaan in Alphen. Bep: „De wijkverpleging merkte dat er iets niet in orde was. Ze stonden 's ochtends om acht uur voor de deur en zagen dat het donker was. Piet kreeg altijd hulp bij het opstaan. Rond die tijd stond normaal gesproken het licht wel aan. Daarop haalde de wijkverpleegster ons erbij.”

Ik keek over de rand van het balkon en zag meteen onder het wateropper-vlak z'n grijze koppie

Wim Schilt

Haar echtgenoot Wim Schilt (87): „Toen we binnenkwamen, zagen we de balkondeur openstaan. Daar stond z'n stoel. Die had hij altijd in de slaapkamer staan. Hij was slecht ter been en nagenoeg blind. Die stoel gebruikte hij om uit bed te komen. Hij moet al schuifelend met die stoel helemaal door de kamer zijn gegaan. Ik keek over de rand van het balkon en zag meteen onder het wateroppervlak z'n grijze koppie.”

De dinsdag ervóór, de 17de december, was Piet gevallen. Rond zes uur 's avonds wilde hij een pak yoghurt uit de koelkast halen en had hij zijn alarmeringsknop even niet om. Hij verloor zijn evenwicht en viel precies tegen de verwarming aan. Pas om tien uur, toen de thuiszorg kwam, werd hij ontdekt. De volgende dag ging Bep weer bij hem langs. „De laatste tijd had hij het al erg benauwd. En nu, na deze valpartij, zag hij het even niet meer zitten. Hij zei ronduit dat hij dood wilde. 'Ik ben eenzaam en alleen. De feestdagen staan voor de deur en dan wil jij ook tijd met Wim doorbrengen. Bovendien,

jullie worden een dagje ouder, jullie kunnen het op den duur ook niet meer aan. De enige oplossing die ik zie, is de dood.' Dat zei hij."

De familie is ervan overtuigd dat die depressieve gevoelens vooral terug te voeren waren op een afwijzing voor een plek in zorgcentrum-in-aanbouw Rijnzate in Alphen. Dat, in combinatie met het gevoel van hulpeloosheid na de valpartij van enkele dagen eerder, moet Bezemer tot zijn wanhoopsdaad hebben gebracht, zeggen Bep Schilt en haar nicht Mieke Koetsier (70).

Piet Bezemer, geboren in 1926, is de een-na-oudste uit een nest van acht van Dirk Bezemer en Johanna Bertha Vermeulen. Piet moest van jongs af aan meehelpen de kost verdienen. Hij begon bij Oosthoek bouwmaterialen en werkte tientallen jaren in de bouw, met name bij Langeveld Grondwerken en houthandel Spreij. „We zijn hier geboren en getogen. Ons gezin woonde hier in het Rode Dorp”, vertelt Bep. Piet was haar lievelingsbroer. „Hij was het mannetje van mij”, zegt ze liefkozend. „Ik had een bijzondere klik met hem. Als er wat was, dan vonden we elkaar snel."

Gelovig Piet trouwde pas op z'n 33ste met de enkele jaren oudere Trijntje, oftewel Truus van der Ster. Toen zij in 2003 overleed, bleef Piet alleen in het huis aan de Zoutmanstraat achter. Piet was gelovig en betrokken bij de kerk, vertelt Bep. „Hij bad altijd voor het eten. Keek graag naar Nederland zingt. Hij heeft een week voor zijn dood nog 50 euro gedoneerd voor de restauratieactie van het orgel in de Adventskerk. Maar over de dood heeft hij nooit gepraat. Daar zei hij niets over. Hij zei helemaal niks”, verzucht zij. „Alle interesse was weg."

Terug naar zomer 2018. Piet Bezemer gaat voor behandeling van prostaatkanker naar het behandelcentrum van verpleeghuis Oudshoorn. Het verblijf daar voelt als een weelde voor hem. Hier is voldoende zorg om hem heen. Hij krijgt niet alleen een medische behandeling; ook wordt in persoonlijke zin veel aandacht aan hem besteed.

Piet realiseert zich dan wat hij mist in zijn huidige woonsituatie. Zijn flatje in seniorencomplex Westerhove is een prima plek om te wonen. Hij woont zowat tegenover zijn zus Bep. Ondanks alle goede zorgen van familie, vrienden, wijkverpleging van De Vierstroom en welzijnsorganisatie Tom in de Buurt voelt hij zich meestentijds eenzaam, alleen.

Hij werd te licht bevonden voor een plek in Rijnzate, zo kun je het wel zeggen.

Je moet bijna dood zijn, wil je in aanmerking komen

Mieke Koetsier

Hij besluit zich in te schrijven voor een plek in het in aanbouw zijnde zorgcomplex Rijnzate, een verpleeghuis. Hier wil hij waardig zijn laatste jaren slijten. In de loop van november 2019 krijgt Piet uitsluitel: geweigerd. Nicht Mieke Koetsier: „Hij werd te licht bevonden voor een plek in Rijnzate, zo kun je het wel zeggen. Je moet bijna dood zijn, wil je in aanmerking komen."

Zus Bep beaamt dat. „Hij kreeg een indicatie voor thuiszorg. Hij kon immers zelf nog zijn boterhammetje smeren, naar de wc gaan en in en uit bed komen. De huisarts adviseerde om te beginnen met fysiotherapie. Tja, daar moet je het dan mee doen."

Zij ziet van nabij wat voor klap dit voor hem is. Het gaat al langere tijd lichamelijk bergafwaarts met Piet. „Het werd gaandeweg minder. Hij was al erg slechtiend, moest tv-kijken op een groot beeldscherm. Hij was nagenoeg doof. De laatste tijd ging het praten ook slecht. 'Er is helemaal niks meer aan' en 'Ik geef alleen maar ellende', zei hij wel eens."

Bep wil mede daarom haar verhaal doen. „Tussen het thuis wonen en een plek in een verpleeghuis zit zo'n enorm gat. En als je iets zegt van die indicatie, krijg je te horen: 'Tja, mevrouw, er zijn er zó veel die wachten'. Je moet haast dement zijn, wil je nog een plek krijgen."

Schrijnende situatie Wim had het verhaal rond Piet liever laten rusten. „Maar zij wilde het wel kwijt.” Bep: „Ja, als niemand wat zegt, blijft de schrijnende situatie in de zorg in stand. We hebben hem de afgelopen zeven jaar zoveel mogelijk verzorgd. Verder kwam er twee keer per dag de wijkverpleging langs. Maar ja, die mensen kunnen ook niet uitgebreid aandacht aan iedereen besteden. Ze moeten immers hun dagprogramma afwerken. Dus als ze 's morgens waren geweest om hem uit bed te helpen, kwam er de hele ochtend niemand meer binnen."

De dood was uiteindelijk mild voor Piet Bezemer. Bij het forensisch onderzoek bleek dat hij geen vocht in de longen had. De onderzoekend arts concludeerde dan ook dat Piet waarschijnlijk een

hartstilstand heeft gekregen toen zijn lichaam het ijskoude water van de vaart langs de Anna van Burenlaan raakte. Hij moet op slag dood zijn geweest, geeft nicht Mieke Koetsier de conclusie van het autopsierapport weer.

Op de rouwkaart zet de familie:

Als het lichaam niet meer wil

En het leven wordt een lijden

Kan men voor het sterven dankbaar

zijn

Omdat het komt als een bevrijden.

Op een leeftijd van 93 jaar zelf voor het einde kiezen, het is voor Piets familie, vrienden en verzorgenden nog steeds onvoorstelbaar. Hoe voelen de familieleden zich, nu inmiddels ruim een maand is verstreken? Bep Schilt: „Vooraf heel bedroefd. Het is gek, maar ik heb nog geen traan gehuild. Dat is puur van de schrik. Ik ben zó enorm geschrokken.”

Verbitterd Echtgenoot Wim heeft zich de eerste weken na Piets dood vooral boos gevoeld. „Ik was verbitterd, ja. Ik kon het niet goed verwerken dat hij dit had gedaan. Ik slaap slecht, het hoofd blijft malen. Als in een film beleef je het opnieuw. Bep was zijn favoriet, zijn jongste zussie. Op dat moment kon ik het gewoon niet verwerken wat hij ons als nabestaanden had aangedaan.”

Bep kan rustig haar relaas doen, maar ze beaamt dat de klap zomaar nog kan komen. „We zitten nog met zoveel vragen. Piet was helemaal geen prater. Als je iets van hem wou, dan moest je dat uit zijn mond trekken.”

Op de vraag of ze eerder depressieve gedachten bij Piet hebben opgemerkt, zegt Bep: „Piet was een echte binnenvetter. Hij zei dan wel ‘dat de dood de enige uitweg was’, maar wij hadden nooit gedacht dat hij de daad bij het woord zou voegen. Het heeft ons echt compleet overvallen. Je weet gewoon niet wat je hiermee aan moet.”

Nicht Mieke Koetsier noemt het ‘een wanhoopsdaad’. „Tante Bep en oom Wim zijn altijd heel lief voor hem geweest, gingen dagelijks bij hem langs en deden alles voor hem. En de mensen van de wijkverpleging en Tom in de Buurt hebben altijd heel goed voor hem gezorgd. Maar ondanks al die goede zorg zat hij daar te verpieteren. Hij ging steeds slechter zien en lopen en was feitelijk gebonden aan zijn stoel. Hij kwam de deur niet meer uit. Ik zie er de illustratie in van hoe, ondanks de inspanningen van al de betrokken zorgmedewerkers, de zorg in Nederland tekortschiet.”

Dominee Rien de Jonge (71), die Piet Bezemer in de afgelopen jaren regelmatig heeft bezocht, herkent hun relaas over Piet. „Hij was erg eenzellig. We hebben vanuit de kerk een heel mooie paas- en kerstwijding. Mensen die deze willen bijwonen, worden opgehaald en thuisgebracht. Maar Piet Bezemer kwam nooit. Dat was niet uit onwil. Hij was van jongs af aan een sterke stevige vent en had moeite om hulp te aanvaarden. Dat hij lichamelijk achteruit ging en steeds meer hulpbehoevend werd, heeft hem erg dwarsgezet, denk ik. Hij wilde gewoon flink zijn, zichzelf kunnen redden. Ik kan mij daar wel wat bij voorstellen. Het is anders als je in een zorgcentrum als Rijnzate woont en het personeel altijd aanwezig is. Thuiszorg is prachtig, maar je hebt als oudere wel steeds met dat vervelende wachten te maken; je voelt je afhankelijk. In een verzorgingshuis hoeven ze niet steeds speciaal voor je te komen.”

Erg moeilijk Dominee De Jonge heeft Piet Bezemer nooit in een gesprek horen verwijzen naar een zelfgekozen einde. „Een gewoon praatje maken ging hem gemakkelijk af. Maar over zijn zorgen en zijn gevoelens zei hij niets. Ik denk dat het negatieve advies over de indicatie erg moeilijk voor hem is geweest. Daar is hij niet uitgekomen, dat kon hij niet verwerken. En dat speelde eind vorig jaar, kort vóór die 20ste december.” Zelfs aan hem vertrouwde Piet Bezemer niets toe, blijkt dominee De Jonge terug. „Nee, hij heeft nooit iets laten blijken. Achteraf beschouwd komt bij mij één moment naar boven. Toen zijn zus donderdagavond 19 december bij hem was, vroeg hij wie van de wijkverpleging de beurt zou hebben om hem de volgende ochtend uit bed te helpen. Dat wilde hij weten, maar zij wist het niet. Dat werd namelijk nooit vooraf gemeld. Mijnheer Bezemer vroeg daar ook nooit naar, maar toen ineens wel. Ik denk achteraf dat hij heeft liggen woelen en zich afvroeg wie hem de volgende dag níet in bed zou aantreffen.”

Worsteling Dominee De Jonge heeft meermaals meegemaakt dat mensen de hand aan zichzelf sloegen. Het ging veelal om jongere mensen. Voor het eerst maakte hij nu mee dat iemand op vergevorderde leeftijd geen perspectief meer zag en daaruit de uiterste consequentie trok. „Dat heeft me echt aangedaan. Dat dat volgens hemzelf zo moest. Dat dat nodig was. Het is moeilijk om te merken hoezeer mensen in die worsteling zitten dat ze de grip op het leven verliezen. Het is niet verwonderlijk dat de familie zó verslagen is.”

Zeker onder 75-plus-sers hoor ik veel van dit soort geluiden

Dominee De Jonge

Het soms langdurige wachten op een geschikte woonplek levert her en der geestelijke nood op, merkt de dominee. „Het is niet gek dat mensen zich hierover grote zorgen maken, dat is ook inherent aan het menselijk bestaan. Maar zeker onder 75-plussers hoor ik veel van dit soort geluiden. Sinds de jaren 80 is de ouderenhuisvesting ingrijpend veranderd. Het ouderwetse bejaardenhuis werd veel te duur. Ouderen blijven nu langer zelfstandig wonen. Dan moet je je wel kunnen handhaven. Als mensen lichte symptomen van Alzheimer krijgen, kan dat veel paniek oproepen. Zo iemand kan het gevoel krijgen dat hij het niet gaat trekken met het vorderen van de leeftijd. Daar moeten we met z'n allen extra op letten. We moeten duidelijker hebben wat ieders toestand is. Er wordt nog te weinig benadrukt dat iemand op dit moment misschien nog niet in aanmerking komt voor zo'n zorgplek, maar op een later moment misschien wél.”

Bij huisbezoeken drukt hij ouderen op het hart: „Je moet je niet schamen dat je geholpen wordt. Je hebt je hele leven voor anderen gewerkt. Al die zorgvoorzieningen zijn er voor jou.”

Reactie Woordvoester Angela Driessen van het landelijke indicatieorgaan CIZ kan geen inhoudelijke reactie geven, omdat zij niet zonder toestemming van de betrokkenen in het dossier van de Alphenaar mag kijken. Wel laat zij weten het een 'ontzettend nare situatie' te vinden. Zorginstelling Activite, eigenaar van onder meer Rijnzate, verwijst naar het CIZ omdat daar de indicatie wordt bepaald, meldt woordvoerder Pepijn van Antwerpen.

2) In mei 2019 in Kaag en Braassem gestart met ANWB AutoMaatje

Witte Weekmail: Alphens Nieuwsblad 2 februari 2020

100ste rit met ANWB Automaatje

do 30 jan 2020, In mei 2019 zijn De Driemaster en Tom in de buurt in Kaag en Braassem gestart met ANWB AutoMaatje, waarbij vrijwilligers met hun eigen auto minder mobiele buurtgenoten vervoeren. Vaak zijn het senioren die niet meer zelf voor vervoer kunnen zorgen of lastig van de bestaande vervoersdiensten gebruik kunnen maken. Door ANWB AutoMaatje in te zetten kunnen mensen gemakkelijk naar de kapper, de huisarts, het ziekenhuis, maar ook weer lekker op de koffie bij een vriendin of plantjes kopen bij het tuincentrum.

100ste rit Vandaag maakte Mevr T. gebruik van ANWB AutoMaatje Kaag en Braassem. Mevr T. kan door een vervelend ongeluk voorlopig niet uit de voeten. Ook heeft zij op de plaats van bestemming hulp nodig van een maatje. Daarom heeft zij zich aangemeld als deelnemer van ANWB Automaatje Kaag en Braassem en maakte daar vandaag voor het eerst gebruik van. Laat dit nu toevallig de 100ste rit zijn. Mevr T was blij verrast met een mooie bos bloemen en ook de chauffeur K van B kreeg een mooie bos bloemen.

Stap in bij ANWB Automaatje Wie gebruik wil maken van ANWB AutoMaatje Kaag en Braassem meldt zich eerst aan als deelnemer. Voor een rit belt de deelnemer uiterlijk twee werkdagen van tevoren met ANWB AutoMaatje Kaag en Braassem, waarna de vrijwillige planner koppelt de deelnemer aan een van de beschikbare vrijwilligers bij hen in de buurt en vertelt wat het ongeveer gaat kosten. De vrijwilliger komt op het afgesproken tijdstip voorrijden.

Vrijwilliger of deelnemer worden?

Inwoners van Kaag en Braassem die graag deelnemer of vrijwilliger willen worden bij ANWB AutoMaatje kunnen bellen naar 06 10081047 of een mail sturen naar: automaatje@dedriemaster.nu.

3) Een krachtgezin, als laatste redmiddel om uithuisplaatsing van kinderen te voorkomen

Zorg+welzijn 3 februari 20/20

Nieuw! Het krachtgezin: een stevig gezin naast een kwetsbaar gezin

Hulp verlenen met je hele gezin? In Ede zoeken ze hulpverleners die dit willen, een zogenoemd krachtgezin, als laatste redmiddel om uithuisplaatsing van kinderen te voorkomen. 'Een krachtgezin is een tussenvorm op het snijvlak van formele en informele zorg.'

'In Nederland zijn zo'n 48.000 kinderen uit huis geplaatst. Daarmee heeft Nederland het hoogste percentage uit huis geplaatste kinderen van heel Europa', zegt Salvo D'Agata, eigenaar van zorgadviesbureau Spring Up en bedenker van de krachtgezinnen. 'Een uithuisplaatsing is heel duur, maar bovenal is het een traumatische ervaring voor kinderen en ouders. De noodzaak om in de hulpverlening manieren te vinden om uithuisplaatsing te voorkomen is dus groot. Met de inzet van krachtgezinnen hopen we daar een klein steentje aan bij te dragen. Het krachtgezin kan je zien als een laatste redmiddel.'

Veel gemeenten kennen al gastgezinnen, buurtgezinnen, steungezinnen of meeleefgezinnen. Wat is het verschil met krachtgezinnen?

Salvo D'Agata: 'Vaak gaat het hierbij om vrijwilligers die een lichte vorm van hulp bieden, aanvullend op de professionele hulpverlening: wat (opvoed)taken overnemen, iets leuks doen met een kind of ouder. Bij een krachtgezin gaat het om een professioneel gezin, dat ook wordt betaald. Minstens één van de gezinsleden moet professioneel jeugdhulpverlener zijn, minimaal hbo-opgeleid en BIG- of SKJ-geregistreerd ook. Daarnaast kijkt – en bepaalt – er op de achtergrond altijd een gedragswetenschapper mee en verloopt de inzet via het wijkteam. Dit moet ook borgen dat er planmatig en methodisch wordt gewerkt, met tussentijdse rapportages en evaluatiemomenten. Het is echt een nieuwe vorm van hulpverlening.'

In jullie plan komt het krachtgezin in beeld als en uithuisplaatsing dreigt. Wat kan een krachtgezin doen wat de ambulante hulpverlener niet kan?

'Een ambulante hulpverlener kan veel bereiken. Mijn vrouw heeft het werk zelf jarenlang gedaan, maar er zitten wel grenzen aan – alleen al in tijd. Hij of zij komt misschien een of twee keer per week langs. Een krachtgezin is, binnen het redelijke, de hele week bereikbaar. Ook 's avonds, ook in het weekend. Daardoor kan er makkelijker een vertrouwensband ontstaan. Een krachtgezin is een soort tussenvorm tussen formele en informele zorg. Een stevig gezin dat naast een kwetsbaar gezin gaat staan.

Daarbij kan een grote organisatie voor mensen ook bedreigend zijn. Terecht of niet, mensen hebben toch vaak het gevoel dat er over hen gepraat en bepaald wordt. Het gevolg: ze sluiten zich af. Een krachtgezin is niet gelinkt aan een organisatie en zal daardoor voor sommige mensen veiliger voelen, waardoor ze opener zijn. Daarbij ziet en hoort een krachtgezin meer, simpelweg omdat ze er vaker bij zijn.

Overigens is ook deze hulp uiteraard begrensd. Het doel is dat na maximaal een jaar de situatie zo gestabiliseerd is, dat er niet meer over uithuisplaatsing wordt gesproken en het gezin weer zelf – al dan niet met ambulante hulpvormen – verder kan.'

Waar moet een krachtgezin nog meer aan voldoen, behalve dat een van de ouders professioneel jeugdhulpverlener moet zijn? 'Een belangrijke eis is: ze moeten kunnen bijstaan zonder over te nemen. Hulpverleners zijn nog wel eens té hulpvaardig. Ook sensitief

kunnen begrenzen is een belangrijke eigenschap. Een krachtgezin moet soms ook nee kunnen zeggen, maar niet op een botte manier.'

Hoe zit de hulp van een krachtgezin er concreet uit? 'Dat zal altijd maatwerk zijn en afhankelijk van de doelen van het vragende gezin. Die kunnen bijvoorbeeld zijn: een meer voorspelbare structuur binnen het gezin, het ontwikkelen van een eigen netwerk of communicatieverbetering met instanties. Vervolgens kijkt het krachtgezin op welke manier het zichzelf kan inzetten. Observeren is een belangrijke, net als adviseren en spiegelen. Dat kan door er vaak te zijn en met elkaar op te trekken, bijvoorbeeld samen te eten, of samen iets te ondernemen, maar ook een kind eens te logeren hebben om te kijken hoe het kind zich bij het krachtgezin gedraagt.'

Wat is de rol van de gezinsleden? 'Ook dat is aan beide gezinnen zelf, en afhankelijk van de klik. Het mooiste is als beide ouders in het krachtgezin hulpverlener zijn. Maar ook als dat niet zo is, kan de partner betrokken worden. Stel de vrouw is de hulpverlener, dan zouden de mannen bijvoorbeeld ook eens samen iets kunnen ondernemen, of eens met z'n vieren, of met z'n allen eten. Je kan het in zoverre vergelijken met een gezinshuis dat het daarbij ook om een professioneel gezin gaat waarbij de gezinshuishouders hun eigen cultuur en gezinssysteem inzetten. Bij een krachtgezin gaat dat minder ver, maar ook daarbij wordt gebruik gemaakt van de kracht van het gewone leven. Als voorbeeld en spiegel ook.'

Zijn er veel hulpverleners die in hun vrije tijd, met hun gezin, ook nog hulp willen verlenen? 'We willen klein beginnen – in Ede met drie krachtgezinnen – dus veel hebben we er nog niet nodig. Maar als je het zo ziet, moet je het niet doen, denk ik. Wij richten ons in eerste instantie op hulpverleners die wel meer gezinsgericht zouden willen werken, maar een gezinshuis nog een stap te ver vinden. En die hier, met hun gezin, een uitdaging in zien naast hun baan.'

Onorthodox De gemeente Ede wil met de krachtgezinnen aan de slag gaan. 'Het sluit aan bij onze visie dat de hulpverlening zo normaal mogelijk, en liefst in het eigen gezin plaatsvindt', zegt verantwoordelijk wethouder Leon Meijer, die al eerder liet zien daarbij 'onorthodoxe maatregelen' niet te schuwen.

Zo plaatste de gemeente al eens 24 uur per dag hulpverlening in een gezin. Meijer: 'Het ging om een gezin met vier kinderen voor wie uithuisplaatsing dreigde. We hebben toen bij de woningbouwvereniging een huis gevorderd, er met een stel vrijwilligers een kamer bijgebouwd en er 24 uur per dag hulpverlening opgezet. In huis. Het was een gok, maar het is gelukt: na twee maanden kon het gezin terug naar het eigen huis en nu redden ze het weer met ambulante hulpverlening.' Hij ziet het krachtgezin ook als zo'n 'onorthodoxe maatregel', voor als al het andere niet heeft gewerkt. 'Ik zie het als een soort professioneel gezinsmaatje. Er is daardoor iets minder de rolverdeling cliënt – hulpverlener. We plakken er een gewoon gezin tegenaan, dat het gezin dat hulp nodig heeft kan stutten, steunen en coachen.'

Onderzoek Behalve Ede, hebben ook de Gelderse gemeenten Arnhem en Heerde belangstelling getoond voor de inzet van krachtgezinnen. Vanuit de Hogeschool Ede zal, als de eerste krachtgezinnen aan het werk zijn, onderzoek worden gedaan naar werkzame factoren en de grenzen van het concept.

Eva Prins

4) Het wil maar niet lukken om de welvaart zo goed mogelijk te verdelen

LCR@ttentie 3 februari 2020

Blog Amma Asante: meer welvaart én meer armoede

Iedereen die zich een beetje onder de mensheid beweegt, ziet dat er in Nederland iets goed mis is: het gaat ons economisch voor de wind, maar tegelijkertijd zien we ook de toegenomen armoede. Het wil maar niet lukken om de welvaart zo goed mogelijk te verdelen zodat iedereen meeprofiteert. Het

meest schrijnende is misschien wel dat zelfs nu steeds meer mensen met een minimuminkomen en zelfs met een middeninkomen gebruik moeten maken van de voedselbank. Het aantal dak- en thuislozen is de laatste tien jaar toegenomen van 20.000 naar 40.000: niet alleen onder de minima maar ook onder de mensen met een baan. Ruim 420.000 kinderen en meer dan 320.000 werkende Nederlanders leven in armoede. Vandaag gaf De Nederlandse Bank de waarschuwing af dat heel veel huishoudens financieel kwetsbaar zijn: zij zijn niet in staat om binnen een maand een bedrag van 2000 euro bij elkaar te krijgen om tegenslagen op te vangen.

Kosten van levensonderhoud harder gestegen dan inkomens

Waar het op neer komt is glashelder: we zijn meer geld kwijt aan kosten voor levensonderhoud dan dat er binnenkomt. In 2018 en 2019 was de grootste prijsstijging na 2002 door verhoging van de btw en de energiebelasting. De werkloosheid is historisch laag - nog nooit werkten zoveel mensen in Nederland: 9 miljoen – maar steeds meer mensen werken in flexverband. Deze mensen hoppen van de ene flexbaan naar de andere flexbaan. Dit gaat gepaard met continue stress, onzekerheid en alles wat komt kijken bij het gebrek aan perspectief.

Commissie Borstlap: meer ongelijkheid en onzekerheid

De commissie Borstlap die in opdracht van minister Koolmees onderzoek deed naar de arbeidsmarkt in Nederland kwam bij de presentatie van haar eindrapport afgelopen week tot de onverbidelijke conclusie dat in Nederland sprake is van te veel ongelijkheid en onzekerheid op de arbeidsmarkt. De grote verliezers zijn de mensen met een flexcontract en zzp'ers. Mochten mensen het afgelopen jaar er financieel al op vooruit zijn gegaan: de extra's zijn opgegaan en hogere kosten voor wonen, boodschappen en stoken.

Dit zijn geen op zichzelf staande ontwikkelingen, maar het gevolg van bewuste keuzes en kabinetsbeleid. Niet zo lang geleden hoorde ik minister Hoekstra van Financiën op de radio zijn zorg uitspreken over het feit dat zoveel mensen het financieel zwaar hebben ondanks de economische groei. Diezelfde minister kiest ervoor om níet te investeren in de samenleving, maar de schatkist te spekken met 16 miljard euro.

'Niet het moment om wettelijk minimumloon te verhogen'

Jasper van Dijk (Tweede Kamer, SP) heeft het kabinet verzocht het minimumloon te verhogen. Het antwoord van het kabinet? Dit is niet het moment. Minister Koolmees (SZW) liet weten dat er allerlei maatregelen zijn genomen om de koopkracht te verbeteren. Maar dat er ook allerlei maatregelen zijn genomen om die koopkrachtstijging teniet te doen, is er niet bij vermeld.

Ik vraag me werkelijk af wanneer dat moment er wel is. Duidelijk is in ieder geval dat niet de cliëntenbelangen (van de sociale zekerheid) voorop staan. De pensioenonderhandelingen, het belastingstelsel, inkomensregelingen en toeslagen: daar gaat de aandacht naar uit. Een keuze voor verhoging van het wettelijk minimumloon kan, zo is het idee van het kabinet, een domino-effect hebben waar ze nu even geen zin in heeft. Maar een goed inkomen kunnen verdienen, is wel essentieel om deel te kunnen nemen aan de maatschappij.

Investeer vooral in participatie en perspectief nu het financieel mogelijk is

Participatie, met name economische participatie, is een groot goed. Mensen worden gelukkig van werk waarin ze talenten kwijt kunnen en een inkomen verdienen waarvan ze ook kunnen sparen. We werken, we dragen bij, we voelen ons gewaardeerd, we leren, we ontwikkelen onszelf, we komen vooruit. Meedoen en werken heeft invloed op hoe wij ons voelen en op onze gezondheid, zowel fysiek als mentaal. Het bepaalt in hoge mate of we ons gelukkig voelen of ongelukkig. Dat iedereen mee kan doen en kan werken gaat niet vanzelf. Het vergt een overheid die tijdig ingrijpt, investeert, stimuleert en beschermt waar nodig. Na jarenlange bezuinigingen in de publieke sector waardoor de bestaanszekerheid van veel Nederlanders is aangetast, zou je toch denken dat nu de tijd aangebroken om weer te investeren in mensen en in die publieke sector.

In de begrotingsbrief voor 2019 heeft de LCR een aantal suggesties gedaan. Het gaat vooral om scholing en instrumenten voor mensen om weer aan het werk te gaan, aan het werk te blijven en vooruit te komen op de sociaal economische ladder. Maar het gaat ook altijd weer om bescherming

als het even misgaat. De noodzaak om iets te doen aan de koopkracht van minima wordt overal gevoeld behalve bij het kabinet lijkt het wel. Zo spraken diverse prominenten hun bezorgdheid uit over de daling van de koopkracht onder minima vorig jaar juni. Wetenschappers, bankiers, OESO, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), De Nederlandse Bank, het Centraal Plan Bureau (CPB) en zelfs de Telegraaf vinden dat het noodzakelijk is om te investeren.

Het bijzondere rijtje geeft wel aan dat vriend en vijand het met elkaar eens is dat investering in mensen hoognodig is. En dat is heel wat waard in de polder.

Nu nog het kabinet het juiste moment laten vinden.

Amma Asante Voorzitter Landelijke Cliëntenraad

5) 's Nachts vier auto's met verpleegkundigen in Rotterdam voor ouderen met een acute zorgvraag

Zorgvisie 4 februari 2020

Acute wijkverpleging bundelt krachten in Spoedzorg Rotterdam

Drie grote vvt-aanbieders in Rotterdam organiseren de acute wijkverpleging per 3 februari 2020 samen in de coöperatie Spoedzorg Rotterdam. Aafje, Laurens en Lelie zorggroep laten 's nachts vier auto's met verpleegkundigen rondrijden in Rotterdam voor ouderen met een acute zorgvraag. 'Acute wijkverpleging blijft een kostbare business', zegt bestuurder Marieke Verhart.

Acute wijkverpleging is voor veel zorgaanbieders een verlieslatende activiteit. Maar niet doen, is geen optie. Zorgaanbieders hebben de wettelijke plicht om binnen dertig minuten na een acute zorgvraag een hulpverlener ter plekke te hebben. En dat moet ook nog een verpleegkundige zijn met minimaal opleidingsniveau 4. Overdag is dat niet zo ingewikkeld, maar buiten kantoortijden is het kostbaar om personeel beschikbaar te houden.

De kosten daarvan zijn zo hoog dat zorgaanbieders al jaren lobbyen om van de acute wijkverpleging een nutsvoorziening te maken. Een ander initiatief in 2017 was de coöperatie Thuis & Veilig. Daarin werken vijf grote zorgaanbieders samen voor de organisatie van de acute wijkverpleging in avond, nacht en weekend (ANW).

Spoedzorg Rotterdam van start 'In Rotterdam doen we het zelf wel', dachten negen Rotterdamse zorgaanbieders, verenigd in de Rotterdamse brancheorganisatie Conforte. Maar het lukte niet om samen een plan te maken. Om de vaart erin te houden, nemen drie van de vier de grootste Rotterdamse vvt-aanbieders – Aafje, Laurens en Lelie zorggroep – het initiatief voor de coöperatie Spoedzorg Rotterdam. Alleen Humanitas doet niet mee, maar sluit mogelijk in een later stadium alsnog aan, verwacht Marieke Verhart, bestuurder Spoedzorg Rotterdam. 'Het is veel efficiënter om de acute wijkverpleging samen te organiseren. De drie aangesloten zorgaanbieders hebben nu samen elke nacht vijf auto's rond rijden. Samen denken we er vier nodig te hebben. We kunnen samen de bestaande zorginfrastructuur beter benutten. We doen ook de acute zorgvraag voor kleine thuiszorgaanbieders.'

Kwetsbare ouderen De mensen die beroep doen op acute wijkverpleging zijn meestal kwetsbare thuiswonende ouderen die vallen of een andere acute hulpvraag hebben. Daarnaast zijn er ouderen zonder zorgindicatie die een abonnement hebben op de personenalarmering van een van de betrokken zorgaanbieders. Verder doet een groeiend aantal ouderen met dementie een beroep op de acute wijkverpleging. Verhart: 'Soms bellen ze steeds opnieuw het alarmnummer, omdat ze vergeten zijn dat ze gebeld hebben. In zulke gevallen gaan we met het dagteam in overleg over hoe de zorg is georganiseerd.'

Eigen logo Spoedzorg Rotterdam Spoedzorg Rotterdam bestaat uit een team van achttien verpleegkundigen. Ze hebben een brede scholing, zodat ze zelfstandig de triage kunnen doen bij acute zorg. Ook zijn ze geschoold in complexe en gespecialiseerde zorg aan huis, zodat ze de ANW-diensten kunnen doen van de gespecialiseerde teams die dat overdag doen. Spoedzorg Rotterdam staat ook standby voor de acute zorgvraag in verpleeghuizen in de nacht. Vooral kleine verpleeghuizen hebben moeite om 's nachts voldoende personeel met de benodigde expertise

paraat te hebben. Ook gaat Spoedzorg Rotterdam samenwerken met de HAP Rijnmond voor acute zorgvragen die een verpleegkundige kan geven. Voor de herkenbaarheid krijgen de medewerkers een eigen uniform en de auto's een logo.

Personeelskosten Verhart schat de kosten voor Spoedzorg Rotterdam op 1,9 miljoen euro. Voor 95 procent zijn dat personeelskosten om voldoende mensen beschikbaar te hebben. Daarnaast zijn er kosten voor management en de auto's. Verhart: 'De ambitie is om het samen efficiënter te doen, zodat de acute wijkverpleging minder verlieslatend wordt. En hopelijk zelfs kostenneutraal.' Samenwerking vervangt concurrentie

Tien jaar geleden hebben de zorgaanbieders in Rotterdam de samenwerking al verkend. 'Maar toen was concurrentie om klanten het leidende principe', zegt Verhart. 'Nu kunnen zorgaanbieders de zorgvraag niet aan en hebben ze allemaal te maken met het tekort aan personeel. Daarom ligt samenwerking nu veel meer voor de hand.'

Mededingingsproof Die samenwerking hoeft volgens Verhart niet te botsen met de Mededingingswet. De zorgaanbieders houden hun eigen klanten. Ze declareren de geleverde zorg zelf bij zorgverzekeraars. Ze hanteren ook hun eigen tarieven en weten niet van elkaar hoe hoog die zijn. Wel maken ze afspraken over het delen van de kosten. 'We betalen elkaar vooraf via de coöperatie een vaste vergoeding per klant per maand. We verrekenen dus niet achteraf de werkelijk gerealiseerde opbrengsten per cliënt', zegt Verhart. Het hoogste orgaan in de Coöperatie is de Algemene Ledenvergadering. De leden daarvan zijn de drie directeurs van de betrokken thuiszorgaanbieders.

Toegang tot woning en ecd De samenwerking is achter de schermen een complexe logistieke operatie. Verpleegkundigen moeten immers snel toegang krijgen tot woningen en digitale zorgdossiers. Een deel van de acute zorgvraag komt van mensen die een abonnement hebben op de personenalarmering van een van de zorgaanbieders. Sommige zorgaanbieders hebben de sleutels in een kluis liggen. Andere geven toegang via een digitale sleutel op afstand. 'Het team moet dus beschikken over de juiste autorisaties of weten waar de sleutels liggen.' Daarnaast moeten de verpleegkundigen toegang krijgen tot de elektronische cliëntendossiers. Ze moeten daarin inzage krijgen en kunnen rapporteren wat ze doen. De drie zorgaanbieders werken allemaal met hetzelfde softwaresysteem, Nedap. Dat maakt de samenwerking wat eenvoudiger. 'Maar ook dan is het nog een heel gedoe om afspraken te maken over inloggegevens en rechten', zegt Verhart.

Zorgverzekeraars Spoedzorg Rotterdam onderhandelt met zorgverzekeraars over een financiële bijdrage bij de opstart. Zorgverzekeraars hebben zorgplicht en zijn erbij gebaat dat zorgaanbieders de acute vraag in de avond en nacht goed regelen. 'De verzekeraars zijn erg enthousiast. We zijn nog in gesprek met Zilveren Kruis en hopen dat VGZ en CZ en de andere verzekeraars dan volgen. Een paar ton erbij zou erg leuk zijn', zegt Verhart.

Gemeente en woningcorporaties Ook met de gemeente Rotterdam en woningcorporaties gaat Spoedzorg Rotterdam binnenkort aan tafel. 'Woningcorporaties kunnen een rol spelen bij het makkelijker toegang leveren tot woningen. Met de gemeente spreken we over een financiële bijdrage voor digitale sloten. Dat zijn voor burgers behoorlijke uitgaven.'

Bart Kiers schrijft zowel over cure als care. Zijn aandachtsvelden zijn de ziekenhuizen, medisch specialisten, wijkverpleging en ouderenzorg.

6) SyRI is in strijd met het artikel 8 lid 2 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

LCR@ttentie 5 februari 2020

Rechtbank: overheid moet stoppen met SyRI

De overheid mag niet langer grootschalige data-analyses (SyRI) gebruiken om fraude met sociale voorzieningen op te sporen. Dat is de uitspraak die de rechter vandaag heeft gedaan in een zaak die verschillende maatschappelijke organisaties waaronder de LCR had aangespannen tegen de Nederlandse Staat.

SyRI is in strijd met het artikel 8 lid 2 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en maakt een grote inbreuk op het privéleven van alle burgers, waartegen zij zich niet kunnen verweren. Daarbij komt dat SyRI niet transparant is en niet controleerbaar.

Mensenrechten Deze uitspraak is belangrijk voor Nederland, maar ook voor andere Europese landen, zeggen de advocaten van de organisaties die de zaak hadden aangespannen. Het grootschalig koppelen van persoonsgegevens is in strijd met fundamentele mensenrechten. Voortaan mogen persoonsgegevens van burgers uit verschillende bronnen niet worden samengevoegd als er geen heel duidelijk vermoeden ligt.

Kentering De LCR hoopt met de andere organisaties dat deze uitspraak een kentering is in hoe de overheid met gegevens van burgers omspringt. De rechtbank heeft namelijk niet alleen aangegeven dat dit geldt voor SyRI maar voor alle vergelijkbare praktijken. Veel gemeenten hebben eigen datakoppelsystemen die hiermee ook op de helling moeten. Er wordt duidelijk paal en perk gesteld aan Big Data-analyses. De LCR roept cliëntenraden en adviesraden op bij hun gemeenten na te gaan of zij dergelijk systemen gebruiken. En zo ja: hen op te roepen hiermee te stoppen.

Omstreden SyRI was al langer omstreden. Een half jaar geleden bleek dat SyRI sinds de invoering nog niet één fraudeur had opgespoord. Daarnaast won het systeem eind november de Expertprijs van de Big Brother Awards voor schending van de privacy.

De maatschappelijke organisaties die de rechtszaak hebben aangespannen zijn, naast de Landelijke Cliëntenraad (LCR), het Platform Bescherming Burgerrechten, het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM), vakbond FNV, Privacy First, Stichting KDVP en de auteurs Tommy Wieringa en Maxim Februari.

7) Verduidelijking 'woonplaatsbeginsel' moet bureaucratische angel uit jeugdzorg halen

Gemeente.nu 5 februari 2020

Wijziging wet moet bureaucratie jeugdzorg tegengaan

Door Richard Sandee op 5 februari 2020 Decentralisatie, Jeugdzorg

Verduidelijking van het 'woonplaatsbeginsel' moet een belangrijke bureaucratische angel uit de jeugdzorg halen. Maar volgens de sector is naast juridische opheldering vooral een ICT-oplossing nodig. Minister De Jonge van Volksgezondheid belooft daarvoor zijn best te doen.

Het woonplaatsbeginsel bepaalt welke gemeente opdraait voor de rekening in de jeugdzorg.

Daarover vindt in de praktijk veel getouwtrek plaats, waarvan jongeren de dupe zijn. De zorg wordt bijvoorbeeld onderbroken of te laat opgestart. De 'technische oplossing' van de minister bestaat uit een aanpassing van het begrip in de wet. De wijziging van de definitie kreeg vorige week groen licht van de Tweede Kamer en moet voor 2021 in werking treden. (Fried: zie:

<https://vng.nl/artikelen/nieuw-woonplaatsbeginsel-per-01-01-2021>)

Afspraken niet nagekomen

Een convenant uit 2017 (Fried: zie: <https://vng.nl/nieuws/jeugdregios-tekenen-convenant-woonplaatsbeginsel-jeugdwet>) zou eerder al het bureaucratisch monster te lijf gaan, maar die afspraken werden niet nagekomen volgens Jeugdzorg Nederland. 'Gemeenten trekken hun toewijzing in en je moet maar zien dat je met de nieuwe gemeente met terugwerkende kracht afspraken kunt maken,' constateerde de organisatie

bijvoorbeeld in een rapport over administratieve lasten (pdf). (Fried: zie: <https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2018/05/Rapport-enquete-administratieve-lasten-JN.pdf>)

Uit een recent advies van de Geschillencommissie Sociaal Domein (Fried: zie: <https://www.geschillencommissiesociaaldomein.nl/wp-content/uploads/2020/01/bindend-advies-geschillencommissie-sociaal-domein-13-januari-2020-geanonimiseerd.pdf>) blijkt tot in detail hoe twee gemeenten elkaar dwarszitten (pdf). De gemeente die de rekening krijgt doorgeschoven voor een jongere in een instelling, probeert deze te verhalen op de verwijzende gemeente. Die weigert echter te betalen en toont 'geen enkele bereidheid' om mee te denken over een oplossing.

Wedstrijdje pingpong De moeizame samenwerking tussen gemeenten klinkt tevens door in de zorgen van de Kinderombudsman (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/jeugdzorg/problemen-in-jeugdhulp-woorden-steeds-groter/>), en kon tijdens de behandeling in de Tweede Kamer op kritiek rekenen. 'Wij vinden het niet uit te leggen dat zo'n wedstrijdje pingpong uitgevoerd wordt over de rug van kinderen en jongeren die zorg nodig hebben,' zei SP-Kamerlid Maarten Hijink.

Formeel ligt de financiële verantwoordelijkheid nu bij de feitelijke woonplaats van de ouder met het gezag over de jeugdige. Na de wetswijziging is de BRP-registratie van de cliënt zelf maatgevend. Dit zou veel uitzoekwerk moeten besparen. Bij jeugdhulp met verblijf, mag dan niet plotseling de plaats van de instelling verantwoordelijk worden. De betaalplicht blijft in dat geval bij de gemeente waar de jongere onmiddellijk voorafgaand aan het nieuwe verblijf zijn woonadres had.

Vermelding basisregistratie Richting de aanbieders van jeugdzorg krijgen gemeenten diverse verplichtingen, zodat er geen onduidelijkheid kan blijven bestaan over de vraag waar de rekening naartoe moet. Jeugdzorg Nederland is echter huiverig om 'afhankelijk van de gemeente' te blijven. Een echte oplossing zou liggen in de basisregistratie, door speciale vermelding van het 'zorgadres' van een jeugdige.

Dat zou ook steeds de bedoeling zijn geweest, maar stond vlak voor de behandeling in de Kamer toch weer op losse schroeven. (Fried: zie: <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/dringend-beroep-op-tweede-kamer-om-wetswijziging-woonplaatsbeginsel-uit-te-stellen/>) De Jonge wilde tijdens het debat slechts toezeggen dat hij zijn best hiervoor gaat doen. 'Als het gaat om een geautomatiseerde tool om te bepalen naar wie de rekening mag: daar ben ik op zichzelf genomen voor, als dat geen ongerechtvaardigde inbreuk op de Basisregistratie Personen is,' aldus de minister.

Minder rompslomp Volgens de minister 'moet het lukken om dat op tijd af te hebben', maar met een slag om de arm. 'Ik ben altijd een beetje voorzichtig met dat type beloftes, omdat overheid en ICT nu eenmaal niet zo'n hele gezonde en gelukkige combinatie blijkt te zijn.' De Jonge ziet daarbij de wetswijziging op zichzelf als een verbetering en verwacht 'heel veel minder administratieve rompslomp'.

Richard Sandee is coördinator van Gemeente.nu. Hij heeft ruim vijftien jaar ervaring als journalist op het gebied van openbaar bestuur. r.sandee@sdu.nl

8) Meer tijd in een zogeheten noodstopprocedure bij problematische schulden

Gemeente.nu 5 februari 2020

Verplichte schuldhulp bij noodstop voor boetes

Door Laura Wennekes op 5 februari 2020 **Schuldhulp** Wie door problematische schulden een boete van justitie niet kan betalen, krijgt daarvoor meer tijd in een zogeheten noodstopprocedure. Aanmelding voor schuldhulpverlening bij de gemeente geldt daarbij als voorwaarde.

'Mensen die wel willen betalen, maar vanwege problematische schulden niet kunnen, moeten we niet onnodig dieper in de problemen brengen. Met deze nieuwe procedure snijdt het mes aan twee kanten. Het punitieve karakter van boetes blijft overeind staan. Maar we bieden mensen ook een

kans om met schuldhulpverlening hun leven weer op de rails te krijgen,' aldus minister Dekker voor Rechtsbescherming.

Noodstop Hij komt per 1 april met een noodstopprocedure (Fried: zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/02/04/tweede-kamerbrief-noodstopprocedure-geldelijke-sancties>) bij het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). Als er voorlopig geen uitzicht bestaat op betaling, kunnen schuldenaren een 'adempauze' van maximaal vier maanden krijgen.

'Daarin moeten zij schuldhulpverlening aanvaarden, zodat schulden op orde kunnen worden gebracht,' schrijft Dekker. Wanneer die hulp start, kan de pauze met acht maanden worden verlengd. De boete moet na de noodstop alsnog worden afbetaald. Bij het niet nakomen van de afspraken, kan de boete weer direct opeisbaar worden.

Goed uitvoerbaar De betrokken partijen vinden deze procedure goed uitvoerbaar, schrijft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in een reactie.(Fried: zie: <https://vng.nl/nieuws/mensen-met-schulden-krijgen-noodstop-voor-betalen-boetes>) Onderdelen ervan worden al toegepast. 'Belangrijk verschil is dat deze beter aan elkaar worden gekoppeld. Hierdoor zullen mensen vermoedelijk sneller, vaker en makkelijker in beweging komen voor hulp bij hun gemeente, en worden geldelijke sancties uiteindelijk beter betaald.'

De rol van gemeenten verandert volgens de VNG niet. 'Ze zullen net als nu verzoeken om schuldhulpverlening van inwoners beoordelen en hen daarvoor al dan niet toelaten. Gemeenten kunnen het hulpverleningstraject bovendien naar eigen inzicht inrichten en de betrokkene helpen om uiteindelijk een betalingsregeling te treffen met het CJIB.'

Brede Schuldenaanpak De noodstop van het CJIB geldt niet alleen voor verkeersboetes, maar ook voor andere boetes van justitie. Het is een manier om de stapeling van boetes in te perken, zoals afgesproken in het regeerakkoord en de Brede Schuldenaanpak (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/schuldhulp/actieplan/>) van het kabinet. Een ander onderdeel is het bestrijden van de misstanden in de incassobranche.

Incasso 'Het innen van boetes en schulden hoort op een verantwoorde en fatsoenlijke manier te gebeuren,' schrijft Dekker. Om de kwaliteit van de incassodienstverlening te verbeteren, moeten incassobureaus voortaan een vergunning hebben. Vervolgens worden ze opgenomen in een incassoregister. 'Daarmee kunnen we de goede van de kwade scheiden.' Over de uitwerking hiervan polst Dekker de meningen via internetconsultatie.(Fried: zie: <https://www.internetconsultatie.nl/kwaliteitincassodienstverlening>)

Laura Wennekes

9) Afspraken om problemen met hulpmiddelen uit de Wmo aan te pakken zijn een feit

Gemeente.nu 5 februari 2020

Afspraken over Wmo-hulpmiddelen in werking

Door Laura Wennekes op 5 februari 2020 **Wmo** De afspraken om problemen met hulpmiddelen uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) aan te pakken zijn een feit. Lange wachttijden moeten hiermee tot het verleden behoren en bij verhuizing naar een andere gemeente is een cliënt een op maat gemaakt hulpmiddel niet langer kwijt.

Afgelopen november kondigde minister De Jonge van Volksgezondheid aan in januari met afspraken te komen, omdat er veel klachten zijn over onder meer de levertijd van hulpmiddelen uit de Wmo zoals een rolstoel, traplift of speciale fiets. Gemeenten, verzekeraars en leveranciers hebben afgelopen week onder toezien oog van patiënten- en cliëntenorganisaties het Actieplan hulpmiddelen in werking gesteld. Het zou per direct moeten leiden tot merkbare verbetering voor de cliënt.

Verhuizing Zo horen cliënten binnen vijf dagen na hun aanvraag iets van de leverancier, die ze ook op de hoogte houdt van de levering. Een op maat gemaakt hulpmiddel blijft beschikbaar voor de persoon voor wie dat is gemaakt, zelfs na verhuizing tussen gemeenten, door het verhuisconvenant. Voor een cliënt met een Wmo-hulpmiddel die bijvoorbeeld naar een Wlz-instelling verhuist, moet dit geregeld worden. En revalidatiecentrum en de financier gaan eerder met elkaar overleg.

Contactpersoon Ook is afgesproken dat mensen die een helemaal op hen toegesneden hulpmiddel nodig hebben, kunnen aankloppen bij een vaste contactpersoon. Deze casemanagers moeten in december 2020 bij iedere gemeente en leverancier beschikbaar zijn. Verder is het plan dat alle cliënten die een hulpmiddel gebruiken vanaf 1 januari 2021 een uniform, persoonlijk 'Hulpmiddelen Paspoort' kunnen krijgen. Daarin is informatie over de cliënt en zijn hulpmiddel(en) opgeslagen om te delen met relevante partijen.

Financier eindverantwoordelijk Er hebben meer dan 50 partijen meegewerkt aan de totstandkoming van het actieplan en het normenkader. De cliënt staat volgens de afspraken in alle gevallen centraal. De financier, dat kan gemeente, zorgverzekeraar of zorgkantoor zijn, is eindverantwoordelijk voor 'het passend en tijdig leveren van een adequate voorziening'. Daarbij moet ook gekeken worden naar samenhang met

Laura Wennekes

10) Sts. Blokhuis wil lange wachtlijsten in geestelijke gezondheidszorg aanpakken

Gemeente.nu 5 februari 2020

Kamer sceptisch over aanpak ggz-problemen

Door ANP op 30 januari 2020 Staatssecretaris Blokhuis wil naar eigen zeggen grote stappen zetten om de lange wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg aan te pakken, maar over de uitvoering leven in de Tweede Kamer nog veel vragen. In een debat over de ggz woensdag waren meerdere partijen ronduit sceptisch.

Blokhuis had een dag eerder gezegd dat hij gaat ingrijpen (Fried: zie:

<https://www.gemeente.nu/sociaal/decentralisatie/blokhuis-belooft-daden-voor-problemen-ggz/>)

als zorgaanbieders en verzekeraars er niet in slagen mensen te helpen die complexe psychische zorg nodig hebben. Hij wil van hen over vier weken een plan van aanpak zien. 'Als dat niet gaat zoals we willen, is VWS in charge,' zei hij.

Maar hoe wil de staatssecretaris die eventuele dwingende hand dan vormgeven, vroegen Kamerleden. Beschikt de staatssecretaris wel over de instrumenten om knopen door te hakken?, wilde VVD'er Kelly Regterschot weten. 'Hoe gaat de staatssecretaris zijn stevige woorden waarmaken?,' vroeg SP-Kamerlid Maarten Hijink.

Doorzettingsmacht Een team dat al binnen het ministerie bestaat voor mensen die niet de juiste zorg krijgen, moet meer onder de aandacht worden gebracht, aldus Blokhuis. Volgens de staatssecretaris heeft dat team vorig jaar zeker 350 mensen die zich meldden, kunnen helpen. En als een ambtenaar er niet in slaagt zaken 'uit de knoop te trekken', moet desnoods de secretaris-generaal of in het uiterste geval de bewindspersoon zich ermee bemoeien. 'Dat is een vorm van doorzettingsmacht,' zei Blokhuis. Daar is dan geen nieuwe wet of regel voor nodig.

GroenLinks vindt dat 'te vrijblijvend'. Kamerlid Wim-Jan Renkema wil met voorstellen komen om een nieuwe bevoegdheid voor de bewindslieden 'juridisch te verankeren'.

Charlotte Bouwman Het debat werd ook bijgewoond door een aantal mensen die met complexe, meervoudige psychische problemen kampen, en al lang op een wachtlijst staan. Onder hen was ook Charlotte Bouwman, die sinds vorige week bivakkeert in de hal van het ministerie van Volksgezondheid, om aandacht te vragen voor de situatie van deze groep mensen. Bouwman wacht zelf al meer dan achthonderd dagen op passende zorg.

11) 'Publieksacademie', voor wie hulp nodig hebben bij toepassing van de Wmo

Google melding Wmo: RTV Maastricht 5 februari 2020

Rechtbank gaat 'verwarrende' Wmo uitleggen

Gepubliceerd: 4-2-2020 De Rechtbank Limburg organiseert een gratis bijeenkomst, de zogeheten 'Publieksacademie', voor mensen die zelf of voor naasten hulp nodig hebben bij toepassing van de Wmo en hierover meer willen weten. De Wet maatschappelijke ondersteuning regelt de ondersteuning van ouderen, mensen met een beperking, psychische of andere problemen. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wet. Het doel is dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Wanneer een inwoner zich meldt volgt er vanuit de gemeente een onderzoek naar de persoonlijke situatie. Maar dat levert nogal eens verwarring op, stelt de rechtbank vast, waarna de kwestie moet worden voorgelegd aan justitie. De bijeenkomst beoogt de wet in heldere taal uit te leggen. Er wordt uitleg gegeven door een Wmo-consulente, bestuursrechter, juridisch medewerker en zorgverlener. *De bijeenkomst is volgende week donderdag op het Annadal. Aanmelden via rechtbank limburg@rechtspraak.nl vóór morgen.*

12) Voor veel gemeenten is slechte toegang tot respijtzorg bewust beleid

Binnenlands Bestuur 5 februari 2020

Respijtzorg bewust niet goed door gemeenten geregeld

Yolanda de Koster 05 feb 2020 Voor veel gemeenten is slechte toegang tot respijtzorg bewust beleid. Gemeenten zijn bang voor een onbeheersbare vraag als de deur voor een adempauze voor mantelzorgers wijder wordt opengezet. Een slechte toegang zien gemeenten als het beste middel om de vraag te beheersen. Ook speelt mee dat niet gemeenten, maar vooral zorgverzekeraars financieel profiteren van de preventieve inzet door gemeenten.

Behoeft Dat constateert rapporteur respijtzorg Clémence Ross (oud-staatssecretaris van VWS) in een deze week verschenen rapport dat op verzoek van minister Hugo de Jonge (VWS) is gemaakt. Door die slechte toegang is het voor mantelzorgers moeilijk om tijdig ondersteuning te krijgen. Wachtlijsten en administratieve procedures zijn grote belemmeringen, zo constateert Ross. Niet alleen voor de mantelzorger, maar ook voor betrokken zorgverleners. Als er sprake is van respijtzorg, wordt vaak uitgegaan van het aanbod en niet van de behoefte van de mantelzorger.

Obstakels De complexiteit van de regelgeving vanuit vier wetten maakt het er ook niet makkelijker op. Het gaat om de Wmo, de Zorgverzekeringswet (Zvw), de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Jeugdwet. Met goede wil zijn die obstakels echter te slechten. 'Veel hangt af van de bereidheid van de betrokken partijen om de behoefte centraal te stellen en de regelgeving als middel te blijven zien, in plaats van omgekeerd', stelt Ross.

Geen positie Probleem is ook dat de mantelzorger zich vaak niet bewust van het feit dat hij/zij mantelzorger is, stelt Ross. Gemeenten en beleidsbepalers zijn op hun beurt onvoldoende bewust van de mogelijkheden tot respijtzorg. Het wringt ook dat de mantelzorger geen positie heeft. 'De mantelzorger is op zijn best een afgeleide van degene waarvoor hij/zij zorgt', aldus Ross. 'De mantelzorger is dus niet in beeld tot hij of zij om hulp roept en dan is het vaak al veel en veel te laat.'

Belastend Zodra een diagnose of zorgvraag van een cliënt wordt gesteld, moet er direct aandacht voor de mantelzorg zijn, luidt dan ook een van de aanbevelingen van Ross. Respijtzorg moet direct ingezet kunnen worden op het moment dat dit nodig is, adviseert ze. Er moet een einde worden gemaakt aan trage en belastende toegangsprocedures. Ook moet een brede variatie aan respijtzorg worden geboden: 'van logeervervoorzieningen tot tijdelijke extra huishoudelijk ondersteuning of hulp van een vrijwilliger thuis'. Verantwoording en financiering moet achteraf worden geregeld. Het geld voor respijtzorg moet vanuit de financieringsstelsels (Wmo, Wlz, Zvw, Jeugdwet) lokaal 'vrij' kunnen worden ingezet voor tijdige, flexibele respijtzorg op maat.

13) Minister Hugo de Jonge lijkt het op veel onderdelen eens te zijn met Jos de Blok van Buurtzorg

Zorgvisie 5 februari 2020

Hugo de Jonge lijkt op één lijn met Jos de Blok

Minister Hugo de Jonge van VWS lijkt het op veel onderdelen eens te zijn met veel van de tien tips van Buurtzorg-directeur Jos de Blok aan de minister. Maar de antwoorden op Kamervragen van SP-Kamerlid Maarten Hijink geven daarover geen uitsluitsel.

Buurtzorg-directeur Jos de Blok gaf de minister begin 2020 in een open brief tien tips voor een toekomstig bestendige wijkverpleging. Het artikel hierover op Zorgvisie is al bijna 13.000 keer gelezen. SP-Kamerlid Maarten Hijink stelde er Kamervragen over.

VWS en De Blok Onder voorgaande kabinetten had De Blok het oor van de bewindslieden op VWS. De zorgvernieuwer was een graag geziene gast op het ministerie en vergezelde de vorige staatssecretaris van VWS op handelsmissies naar het buitenland. Onder de huidige minister van VWS lijkt de wind uit een andere hoek te waaien. Het is tot nu gebleven bij een ontmoeting begin 2019 tussen de minister en De Blok. Verder had de directeur van Buurtzorg, waarbij de helft van alle wijkverpleegkundigen in Nederland werkt, af en toe contact met ambtenaren van het departement. Voor de duidelijkheid deelde hij daarom zijn zorgen en oplossingen in een open brief aan de minister. Een dag later maakte hij zijn breuk met brancheorganisatie ActiZ bekend, vanwege een verschil van inzicht in de te varen koers.

Minder zorgvolume in wijkverpleging In zijn antwoorden op Kamervragen van SP-Kamerlid Maarten Hijink neemt de minister geen stelling tegen de tien punten van De Blok. Hij lijkt het eens te zijn op veel onderdelen. Maar bij sommige antwoorden gaat de minister niet echt in op de vraag. Zo vraagt Hijink of De Jonge wil reageren op de stelling van De Blok dat door het toepassen van de juiste interventies er 20 tot 30 procent minder volume nodig is in de wijkverpleging. In zijn antwoord zegt de minister dat 'zorgprofessionals en dus ook wijkverpleegkundigen hun werk zo goed en ook zo slim mogelijk moeten verrichten en daarmee hun bijdrage leveren om de zorg goed, toegankelijk en betaalbaar te houden'. Maar hij gaat verder niet in op de stelling dat hierdoor 20 tot 30 procent minder volume nodig is in de wijkverpleging.

Clubje bestuurders beslist De minister begrijpt de zorgen van De Blok dat een klein clubje bestuurders oplossingen voor de sector bedenkt. De minister gaat ervan uit dat de bestuurders met wie hij aan de overlegtafels zit 'hun licht in de praktijk (bij hun achterban) hebben opgestoken en die inbreng meenemen in het overleg. Niemand is er bij gebaat met oplossingen te komen waarvoor geen draagvlak bestaat en die niet bijdragen aan het oplossen van knelpunten'.

Preventie en goed werkgeverschap De minister hecht aan het kwaliteitskader wijkverpleging, maar vindt dat de sector verantwoordelijk is voor de invoering. De IGG moet vervolgens checken of de sector het kader toepast. De minister vindt, net als De Blok, preventie belangrijk. Hij hecht er ook aan, net als De Blok, dat werkgevers alles doen om het werk van wijkverpleegkundige zo aantrekkelijk mogelijk maken. De minister ziet ook dat er in het huidige systeem van bekostiging prikkels zitten voor het leveren van onnodige zorg.

Het herkenbare wijkteam Op de vraag of de minister het advies overneemt van de NZa voor één integraal tarief houdt hij een slag om de arm. Eerst moet het definitieve advies af zijn. Een duidelijk geschilpunt vormt het zogeheten 'herkenbare wijkteam'. 'Ik wil toe naar een situatie waarin integrale zorg wordt verleend door herkenbare en aanspreekbare teams wijkverpleging. Zorgprofessionals (van één of meerdere zorgaanbieders) die wijkverpleging en wijkzorg verlenen, werken samen als één team in de wijk.' De Blok waarschuwde eerder dat het geforceerd opleggen van samenwerking averechts zou werken.

Eén wettelijke regime Opmerkelijk is dat het voorstel van De Blok om de verpleegzorg die mensen vanuit de Wlz thuis ontvangen onder te brengen in de Zorgverzekeringswet, ook in het advies van de Commissie Toekomst zorg thuiswonende ouderen staat. De Jonge zal daarop pas

reageren na het definitieve rapport van de commissie-Bos. Dat verschijnt naar verwachting deze zomer.

De tien tips van De Blok aan de minister van VWS

1. Zorg ervoor dat net als bij huisartsen (NHG) een duidelijke standaard voor wijkverpleging wordt opgebouwd (NWG). Het kwaliteitskader wijkverpleging is een mooie start maar alle zorgverleners in de wijkverpleging hebben richtlijnen nodig om de meest effectieve interventies toe te passen en te leren van elkaar.
2. Stimuleer de integratie van verschillende onderdelen van wijkverpleging zoals preventie, indiceren, zorg verlenen, casemanagement, medisch-technisch handelen, wondzorg etc. Op deze manier wordt de beschikbare capaciteit optimaal benut en kunnen de verschillende zorgverleners in de wijkverpleging mooie contracten krijgen.
3. Neem het cliëntperspectief als uitgangspunt voor verbeteringen in de wijkverpleging. Een vertrouwensrelatie en continuïteit in die relatie hebben een positief effect op de uitkomsten.
4. Verschuif de aandacht van de indicatiestelling naar de interventies en uitkomsten. Uiteraard is het belangrijk om vast te stellen wat er met iemand aan de hand is maar het is veel belangrijker om te volgen wat de effecten van de interventies zijn. Evaluaties, liefst samen met alle betrokkenen, dragen bij aan een andere verhouding formele/informele zorg.
5. Voorkom dat organisatiebelangen leidend zijn. De neiging om vanuit organisatiebelangen te denken is erg groot. Dat is het grootste risico voor de verdere ontwikkeling van wijkverpleging. Denken vanuit goede oplossingen voor cliënten en slimme interventies voor professionals is misschien wat lastiger maar geeft veel meer voordelen dan samenwerken vanuit organisatiebelangen.
6. Eis van alle zorgaanbieders dat ze volgens professionele standaarden werken. Transparantie door instrumenten zoals Omaha maakt de effectiviteit van de interventies inzichtelijk. Frauduleus handelen of het onnodig leveren van veel uren zorg kan tot een minimum beperkt worden, ook bij niet-gecontracteerde aanbieders.
7. Neem het advies van de NZa over één integraal tarief over. De administratie kan enorm vereenvoudigd worden, u bent af van de discussie over minutenregistratie en de tijd die zorgverleners aan cliënten kunnen besteden gaat omhoog.
8. Corrigeer de weeffout in het systeem voor het deel Wlz dat mensen thuis ontvangen. Breng dat gedeelte onder bij de Zvw. Het leidt nu tot ingewikkelde administraties, verwarring, ergernis en een hoop frustratie bij cliënten.
9. Stimuleer initiatieven tot samenwerking die al in regio's plaatsvindt op basis van een gemeenschappelijke visie.
10. Vraag mij om advies als je niet helemaal kunt volgen wat ik hierboven beschreven heb. *Bart Kiers schrijft zowel over cure als care. Zijn aandachtsvelden zijn de ziekenhuizen, medisch specialisten, wijkverpleging en ouderenzorg.*

14) Met SOL, Inluzio en Libertas Leiden goede invulling geven aan sociale basis inwoners Leiden

Unity.nu 6 februari 2020

SOL, Inluzio en Libertas gaan welzijnswerk in Leiden doen

6 februari 2020 LEIDEN - Stichting SOL, Inluzio en Stichting Libertas Leiden gaan waarschijnlijk het welzijnswerk in Leiden organiseren. Dat schrijft wethouder Marleen Damen in een brief aan de gemeenteraad. Geïnteresseerde partijen konden vanaf de zomer een voorstel indienen voor de uitvoering van drie kernopdrachten, Opgroeien, Samen meedoen en Basiskracht. Stichting SOL gaat het thema Opgroeien voor haar rekening nemen. Meedoen is voor Inluzio en Basiskracht komt bij Libertas te liggen.

'Deze drie partijen hebben de sterkste inhoudelijke voorstellen ingediend, die heel goed aansluiten bij de situatie in Leiden. Bovendien ziet de gemeente in deze combinatie van partijen zowel vernieuwing als continuïteit. De gemeente is ervan overtuigd dat ze samen met Stichting SOL,

Incluzio en Stichting Libertas Leiden een goede invulling kan geven aan een mooie, sterke sociale basis voor de inwoners van Leiden. Deze partijen werken daarbij samen met (vrijwilligers-)organisaties die al langer in de stad actief zijn.' zo schrijft de gemeente.

In de zomer van vorig jaar ontstond flinke onrust onder welzijnsorganisaties in de stad.

Welzijnsorganisaties zoals Libertas, Radius en Studio Moio sloegen de handen ineen en stelde een manifest op waarin ze stellen dat de 'reorganisatie' van het sociale domein ook anders kan. Want de instellingen in het sociaal domein zijn erg ongelukkig met de verplichte aanbesteding. Het betekent dat alle welzijnsorganisaties eerst een plan moeten indienen voordat ze geld krijgen.

Eind februari wordt bekend of de opdrachten definitief aan Stichting SOL, Incluzio en Stichting Libertas Leiden worden gegund. In de tussentijd hebben de andere partijen die een voorstel hebben ingediend 20 dagen de gelegenheid om in bezwaar te gaan tegen het voorgenomen gunningsbesluit. Het is de bedoeling dat het nieuwe contract met de gegunde partijen op 1 juli 2020 in werking treedt.

15) Stichting Join Us, om eenzaamheid onder jongeren te bestrijden

Zorg+welzijn 6 februari 2020

Initiatief voor eenzame jongeren onverwacht groot succes

Ambulant hulpverlener Jolanda van Gerwe startte twee jaar geleden Stichting Join Us, om eenzaamheid onder jongeren te bestrijden. Met succes: inmiddels zijn er 25 groepen actief in vijftien gemeentes en zijn nog eens dertig gemeentes geïnteresseerd.

Waarom ben je met Join Us gestart? 'Ik vond het aanbod voor eenzame jongeren niet toereikend. Als ambulant hulpverlener zag ik veel eenzaamheid bij jongeren: ze kwamen hun kamer niet af, hadden geen diepgaande contacten. Van één meisje zal ik nooit vergeten dat ze in de zes weken schoolvakantie niet één leeftijdsgenootje had gezien. Schrijnend.'

Wat voor hulp was er wél? 'Toen bestond hulp uit een-op-een-begeleiding. Dan ga je met jongeren werken aan plannen en sociale vaardigheden. Maar het blijft beperkt: een jongere heeft rolmodellen nodig en praktijksituaties waarin ze kunnen oefenen. Oftewel: àndere jongeren. En die oefening is er niet als je elke week een hulpverlener ziet. Dus besloot ik om Join Us te starten.'

Wat doet de stichting Join us? (Fried: zie: <https://www.join-us.nu/>)

'We organiseren om de week bijeenkomsten voor jongeren in verschillende leeftijdscategorieën: 12-18 jaar en 18-25 jaar. De jongeren bepalen zelf wat voor activiteiten ze tijdens deze bijeenkomsten doen: karaoke, gamen, gourmetten, alles kan. Ik startte dit in Veghel, maar al gauw kreeg ik aanvragen van andere gemeentes, zo is het groter geworden dan ik ooit had verwacht.'

Hoe groot? 'Er zijn nu 25 groepen op vijftien locaties actief. En we zijn nu met dertig gemeentes in gesprek om ook daar met groepen te starten. In Rotterdam was er zoveel animo voor, dat daar direct gestart is met drie groepen. Inmiddels werk ik niet meer als hulpverlener: ik zie dat ik veel meer jongeren kan helpen door Join us verder te ontwikkelen. De jongeren worden doorverwezen door mensen vanuit het onderwijs, huisartsen en wijkteams. Zij laten de jongeren weten dat er plek is om meer contact met anderen te krijgen. Dit wordt niet onder de vlag "eenzaamheid" gebracht, want daarmee wil je niet geassocieerd worden. Bij Join-Us kun je leuke dingen met andere jongeren doen.'

Doen jullie op bijeenkomsten alleen leuke dingen, of zit er meer achter?

'Er zit zeker meer achter. De bijeenkomsten worden begeleid door twee professionals van welzijnsorganisaties. We werken met hen samen om lokaal plekken voor jongeren te creëren. Die begeleiding wordt door Join us getraind en gecoacht. Dat is erg belangrijk omdat eenzaamheid bij jongeren niet te verminderen is door hen alleen in contact te brengen met anderen. We gaan juist met die jongeren aan het werk met dat wat er onderliggend is aan de eenzaamheid.'

Hoe ziet die begeleiding eruit? ‘We stellen samen met de deelnemende jongeren doelen op, bijvoorbeeld: het opbouwen van een passend netwerk, een positiever zelfbeeld, of het vergroten van de sociale vaardigheden. Vervolgens zijn er kleine interventies op de achtergrond. Na ongeveer een jaar zijn de meeste jongeren klaar met hun traject, en moeten ze de groep verlaten. Ja, dat vinden sommige jongeren wel moeilijk. Daarom bereiden we ze hier ruim van tevoren hierop voor. Soms blijven ze bevriend met groepsgenoten.’

Hoe ga je om met eenzame cliënten? Experts zoals Erik Scherder en Manu Keirse geven handige tips voor de sociaal professional >>(Fried: zie: <https://www.zorgwelzijn.nl/experts-geven-tips-zo-ga-je-om-met-eenzame-clien/>)

Hoe reageren de jongeren? ‘Heel positief. Het is mooi om te zien hoe ze groeien door en met elkaar en er nieuwe vriendschappen ontstaan. Zo was er een jongen die altijd heel hard schreeuwde. Eigenlijk schreeuwde hij letterlijk om aandacht. Maar dat schreeuwen werd door anderen natuurlijk niet beloond. Op een gegeven moment had hij door dat als je naar anderen luistert, er ook naar jón geluisterd wordt. Dus hij kreeg meer aandacht voor anderen, waardoor er ook aandacht was voor hem. Zonder dat hij hiervoor hoefde te schreeuwen. Andere jongeren durfden bijvoorbeeld voorheen niet naar binnen te kijken bij een café als ze erlangs liepen. Laatst stonden ze zelfverzekerd met elkaar te dansen bij Vrienden van Amstel Live. Het is geweldig om te zien hoe zelfverzekerd ze worden en hun zelfbeeld verbetert.’

Wat zijn aandachtspunten voor de sociaal professional als het gaat om

eenzame jongeren? ‘Het signaleren kan soms wat beter. Jongeren durven niet echt over eenzaamheid te praten, dus je moet open vragen te stellen, maar ook goed doorvragen. Als je een jongere vraagt of hij vrienden heeft, zegt hij waarschijnlijk ja. Maar als je naar namen vraagt en of hij echt zijn verhaal kwijt kan bij deze vrienden, dan word je een stuk wijzer. Wat doet hij na school? Of in het weekend? Dat zijn handige vragen om te stellen.’

Vind je dat er voldoende aandacht voor eenzame jongeren is? ‘Voorheen ging het bij eenzaamheid altijd om ouderen, de afgelopen jaren zie je gelukkig wel een kentering en is er veel meer aandacht voor eenzaamheid onder jongeren. Toch zie ik dat bij welzijn eenzaamheid als “extraatje” wordt meegenomen bij problemen in een gezin. Dan wordt de jongere naar een sportclub gestuurd. Maar dat soort ingrepen helpt niet bij jongeren die al een negatief zelfbeeld hebben. Je moet eenzaamheid echt als een probleem op zich beschouwen en het de aandacht geven die het verdient. Dit doe je door met die jongeren te werken aan het uitbouwen van de sociale redzaamheid, door een passend netwerk op te bouwen, de sociale vaardigheden te vergroten en jongeren positiever te leren denken. Overigens is eenzaamheid een heel subjectief begrip: jongeren kunnen veel vrienden hebben, maar zich toch eenzaam voelen. En sommige jongeren vinden het prima om regelmatig in hun uppie te zijn.’

Wat kan er gebeuren als de eenzaamheid niet gesignaleerd of

aangepakt wordt? ‘Eenzame jongeren kunnen depressief worden, verslaafd raken of vroegtijdig van school gaan. Weet dus dat aan een gameverslaving bijvoorbeeld ook veroorzaakt kan worden door eenzaamheid. Jongeren doen er heel veel voor om ergens bij te horen, ook al voelen ze zich hier niet goed bij. Dus als een jongere de criminaliteit ingaat, kan dit ook komen door eenzame gevoelens.’

Rhijja Jansen

16) Jonge mensen met dementie hebben andere zorg en ondersteuning nodig

Zorg+welzijn 6 februari 2020

Hoe kun je samenwerken rondom jonge mensen met dementie?

Jonge mensen met dementie hebben andere zorg en ondersteuning nodig, omdat ze midden in het leven staan. De impact van deze ziekte op hun leven is enorm. Een nieuwe kennisbundel biedt steun bij een goede samenwerking. We spraken hierover met senior adviseur Tara Koenders van Vilans: 'Je hoeft niet opnieuw het wiel uit te vinden.'

Waarom is deze kennisbundel ontwikkeld? 'Om professionals informatie, tips en materialen om passende zorg en ondersteuning in de regio te organiseren voor jonge mensen met dementie en hun naasten. Deze informatie komt uit een pilot waarbij de Zorgstandaard Dementie op Jonge Leeftijd is geïmplementeerd in drie regio's. Deze ervaringen hebben we gebundeld in de kennisbundel 'Samenwerking Dementie op Jonge Leeftijd. Zo kunnen andere regio's gebruik maken van de kennis die er al is in plaats van dat ze het wiel zelf opnieuw uitvinden. De kennisbundel bestaat uit vijf thema's: wie voelt zich verantwoordelijk? Zijn we samen aan de slag? Hoe krijg je de achterban mee? Wat willen we bereiken? Wat vindt de doelgroep er zelf van? De thema's geven informatie hoe je te werk kunt gaan bij het (regionaal) ontwikkelen, organiseren en borgen van passende zorg en ondersteuning voor mensen met dementie op jonge leeftijd en hun naasten.'

Wat zijn de problemen rondom dementie op jonge leeftijd? 'Het verliezen van de baan, echtscheiding en juridische vraagstukken spelen een grote rol bij mensen die jong dement raken. Het duurt vaak lang voor de juiste diagnose gesteld wordt: gemiddeld 4,4 jaar. Hierdoor wordt passende zorg niet tijdig ingezet. Ook sluit het beschikbare zorgaanbod niet altijd aan bij de behoeften van jonge mensen met dementie en hun naasten. Mantelzorgers voelen zich onvoldoende toegerust: ze werken vaak nog of hebben kinderen. Juist bij jonge mensen met dementie zijn er vaak andere familieleden bij de zorg betrokken, zoals kinderen, ouders, broers of zussen. Er missen nog belangrijke dingen in het aanbod, bijvoorbeeld op het gebied van ondersteuning van naasten of passende dagbesteding. Omdat passende zorg schaars is voor jonge mensen met dementie, zijn mantelzorgers vooral op zichzelf aangewezen. Om ervoor te zorgen dat jonge mensen met dementie zo lang mogelijk thuis een goed leven kunnen leiden, hebben zij en hun mantelzorgers een samenhangend zorgaanbod op maat nodig. Samenwerking tussen de verschillende zorg en welzijnspartijen is hierbij cruciaal. De kennisbundel ondersteunt hierbij.'

Hoe is de zorg anders voor mensen met dementie op jonge leeftijd dan voor oudere mensen met dementie? 'In Nederland hebben ongeveer 12.000 mensen dementie op jonge leeftijd, dat wil zeggen: jonger dan 65 jaar. Deze mensen zitten in een andere levensfase. Zij staan nog midden in het leven: ze werken nog of hebben werkende partner of kinderen. Soms zijn er nog thuiswonende kinderen. Zij vervullen verschillende rollen zoals die van partner, werknemer en ouder. De impact van de dementie is hierdoor groot. De spanningen, zowel thuis als in het bredere sociale leven en in het werk, kunnen hoog oplopen. Dit vraagt om een andere manier van zorg en ondersteuning waar meer en andere partijen betrokken zijn, zoals specialistische kenniscentra, bedrijfsartsen, de GGZ, eerstelijns hulpverleners, dagbesteding, respijtzorg en gespecialiseerd casemanagement. Het betrekken en benutten van de kennis, competenties en ervaringen van alle relevante partijen in de regio is hierbij nodig.'

Wat is de rol van de sociaal professional hierin? 'Ondersteuning op het stuk welzijn is hierin erg belangrijk. Voor deze jonge mensen voldoen de op ouderen gerichte dag- en verblijfsvoorzieningen niet. Zij zoeken andere oplossingen met veel vrijheid en beweging. Het liefst blijven zij van betekenis voor de samenleving, zolang het kan, al is het maar simpel. De vragen en behoeften van jonge mensen met dementie en hun naasten liggen naast het medische domein (zorg) ook op het leefdomein (welzijn), zoals werk, inkomen, opvoeding. Hierin is goede samenwerking tussen zorg en welzijn belangrijk. Een sociaal professional zal bij een persoon op jonge leeftijd veel meer kijken naar wat nog mogelijk is in het dagelijks leven. Op welke manier kunnen zij bijdragen aan de maatschappij: kunnen ze blijven werken? Hoe zorg je voor opvoedende kinderen? Kunnen ze nog

blijven autorijden? Hoe vinden we een passende dagbesteding voor deze persoon? Een casemanager dementie is hier ook vaak bij betrokken en samen kun je kijken wat het beste past bij de cliënt.'

Handige websites:

- Klik hier voor de Kennisbundel Samenwerking dementie op jonge leeftijd (Fried: zie: http://kennisbundel.vilans.nl/samenwerking-jong-dementie.html?_ga=2.140291699.1920821072.1580802613-806872789.1576251002)
- Kijk hier voor meer info over UNICITY, waarop de kennisbundel gebaseerd is (Fried: zie: <https://www.ukonnetwerk.nl/themas/dementie-op-jongere-leeftijd/unicity/>)
- Hier vindt je cliënt handige info over dementie op jonge leeftijd (Fried: zie: <https://www.alzheimer-nederland.nl/dementie/jongdementie>)
- Hier vind je het dementie netwerk in je regio (Fried: zie: <https://www.dementienetwerk-nederland.nl/de-netwerken-dementie-in-nederland/netwerken-dementie-in-nederland/>)
- Kenniscentrum dementie op jonge leeftijd (Fried: zie: <https://www.kcdementieopjongeleeftijd.nl/>)

17) Een groeiende groep mensen lukt het niet om via de reguliere weg een woning te vinden

Platform 31 6 februari 2020

Een groeimethode voor spoedzoekers met meerdere problemen

In gesprek met Suzan Daamen, de Uitvoeringsbrigade

Een groeiende groep mensen lukt het niet om via de reguliere weg een woning te vinden. Zij belanden bijvoorbeeld op vakantieparken of gaan wonen in hun auto of caravan. Sommigen vinden geen andere plek dan op straat. Die dakloosheid komt vaak door een combinatie van eigen gedrag, een heftige gebeurtenis, druk op de woningmarkt en blinde vlekken in lokaal beleid. Hoe help je dan deze mensen? De Uitvoeringsbrigade hanteert hiervoor de methode GrowCare. Ontwikkelaar Suzan Daamen legt uit.

Bij mensen die niet in een 'normale' woning wonen, spelen vaak meer problemen dan alleen de huisvesting. Ze hebben bijvoorbeeld ook financiële of persoonlijke problemen. Misschien zijn ze daardoor hun woning kwijtgeraakt, misschien komen daardoor de problemen of worden ze groter door het verliezen van een vaste verblijfplaats. Zonder woning kom je namelijk makkelijk aan de zijlijn van de samenleving te staan. Die neerwaartse spiraal maakt het nog lastiger om nog een eigen woning te vinden. Ook voor de gemeente wordt het dan lastiger om hen te helpen.

Multiproblematiek vraagt namelijk om een integrale benadering, maar vaak is de ondersteuning te versnipperd; mensen komen bij meerdere organisaties en afdelingen terecht die ieder 'slechts' een deel van de problemen oppakken, maar niet dé reikende hand kunnen helpen.

Wat valt daaraan te doen? De Uitvoeringsbrigade bedacht de methode GrowCare om mensen uit achterstand te helpen groeien. De methode is ontwikkeld samen met uiteenlopende disciplines, vanuit de wetenschap en met burgers en uitvoeringspartners. "Het is een pragmatische en effectieve methode waarbij de verschillende domeinen samenkomen en de situatie van de mens centraal staat", vertelt Suzan Daamen, oprichter van de Uitvoeringsbrigade. "We werken daarbij aan een duurzame groei uit armoede en dat doen we vanuit de personen zelf, de betrokken professional en de betrokken organisaties. Want om deze mensen echt te helpen, is een ingewikkeld samenspel nodig waarbij alle betrokkenen samenwerken. De onontwarbare gordiaanse knoop wordt door het gezin en de professional samen ontrafeld. Samen komen ze tot voor alle betrokkenen duidelijke acties; het groeipad."

Driedelige groeimethode

"Nederland kent al ruim één miljoen inwoners die een achterstand hebben", vertelt Daamen. "Het is dus duidelijk dat we het als samenleving anders moeten aanpakken. We moeten het samenspel tussen de burger en het systeem verbeteren." Daar moet de methode GrowCare bij helpen. De

methode is al toegepast in Rotterdam, Bodegraven en Nissewaard en wordt continu doorontwikkeld met hulp van Wageningen Universiteit, Erasmus MC en Drift (Erasmus Universiteit). Inmiddels zijn daarmee al honderden gezinnen geholpen. Drie elementen staan centraal bij GrowCare:

1. **Verbinding**

Eén professional is de contactpersoon en vormt de verbinding tussen de wereld van de hulpbehoevende persoon en die van het systeem – de organisaties en voorzieningen. Een positieve houding en goede bejegening zijn daarbij essentieel, evenals de bereikbaarheid en de laagdrempeligheid; de contactpersoon moet binnen handbereik zijn. Het blijkt goed te werken als de professional aanwezig is op ‘slimme vindplaatsen’, zoals bij woningbouwcorporaties of basisscholen, omdat daar de eerste signalen van nood of vragen vandaan komen. Ook is de kans groot dat de doelgroep zich hier meer thuis voelt of een directe verbondenheid voelt.

2. **Groei**

Hoe kan duurzame groei tot stand komen? Dat verschilt per persoon en dit vraagt om inzicht in het benodigde (individuele) groeipad op alle leefdomeinen. Eerst wordt de situatie in kaart gebracht: wat kan de persoon? Hoe leert hij? Waar gaan we samen aan werken en met welk doel? En wanneer en met wie doen we wat? Dit wordt vastgelegd in een groeiplan voor duurzame verbetering van de situatie, met passend gedrag en bijbehorende vaardigheden. Tijdens het proces wordt iemand steeds meer zijn eigen regisseur.

3. **Alignment**

Op de juiste momenten, op de juiste plek, met de juiste intensiteit en vanuit de juiste bejegening worden de verschillende dienstverlenende organisaties betrokken. Zo kan bijvoorbeeld jeugdzorg, de woningcorporatie, basisschool of welzijnswerk vanuit de eigen taak en verantwoordelijkheid bijdragen aan de groei. Deze integrale, persoonsgerichte en vraaggerichte manier van werken vraagt wel wat van de betrokken organisaties; je moet goed onderling samenwerken, samenhang zien, monitoren, dezelfde kwaliteit nastreven, legitimiteit en middelen hebben en procedures, regels en beleid op elkaar laten aansluiten.

De professional als kameleon De burger staat natuurlijk centraal, maar Daamen benadrukt dat de methode valt of staat bij het schakelspel van de professional die de centrale contactpersoon voor de bewoner is. “Dat moet een soort kameleon zijn, iemand die schakelt tussen de werelden van verschillende organisaties en tijdelijk zijn kleur daaraan aanpast. De professional moet dus de betrokken organisaties goed kennen, weten welke cultuur daar heersend is en wat de codes daar zijn. De professional zelf moet ‘kleurloos’ zijn; hij is niet het uithangbord van zijn eigen organisatie of discipline. Hij moet voortdurend alert zijn, vertaalslagen maken en verbindingen leggen. Zo zorgt hij dat er écht iets gebeurt, dat iemand vooruitkomt en de betrokken organisaties meeprofiteren.”

Inzet van de app GrowPad Bij de uitvoer van GrowCare wordt ook de app GrowPad ingezet. Deze ondersteunt bij het maken, opvolgen en monitoren van het groeiplan. “Je bent zelf eigenaar van je plan en bepaalt wie toegang krijgt tot jouw data. En via de app kun je 24 uur per dag, 7 dagen per week direct contact opnemen met je coach”, zegt Daamen. “In de besturingsinterface komen alle individuele groeipaden samen en kun je checken hoe ver je bent en wat je kunt doen om verder te komen. Zo wordt het verslavend om te werken aan je eigen groei.” De eerste onderzoeken (WUR en EMC, december 2019) laten zien dat bewoners door het heldere groeipad en perspectief extra stappen zetten. Bovendien merken professionals dat zij door deze aanpak deelnemers veel beter actief kunnen betrekken bij de eigen ontwikkeling.

Meer lezen De komende weken publiceren we drie portretten om te laten zien hoe de aanpak werkt in de praktijk. Bijvoorbeeld bij Frances, die door haar mentale problemen haar woning en gezin kan kwijtraken. We spraken Patrick en Daisy, die met hun twee dochters noodgedwongen bij Daisy’s ouders wonen. En we vertellen het verhaal van Lesley en Geoffrey, bij wie de hoge huurprijs zorgt voor problemen met instanties. Of bekijk nu alvast dit doordringend portret over wat er omgaat in het hoofd van iemand die leeft in een vervuilde woning. (Fried: zie: <https://www.youtube.com/watch?v=RCSH9yDRh2w>)

Mobility Mentoring®

De aanpak van de Uitvoeringsbrigade lijkt sterk op die van Mobility Mentoring®. Net als GrowCare richt Mobility Mentoring® zich expliciet op meerdere sociale problemen, die in samenhang met elkaar worden aangepakt. Bij Mobility Mentoring® wordt dat gedaan door inzichten uit de (hersens)wetenschap te vertalen in instrumenten en praktische toepassing voor verschillende doelgroepen en organisaties. Net als bij GrowCare werken professionals op basis van gelijkwaardigheid en vertrouwen samen met deelnemers aan problemen op verschillende leefgebieden. Met een individueel aanspreekpunt, positieve bejegening en heldere, oprechte communicatie proberen beide aanpakken ervoor te zorgen dat deelnemers weer duurzaam grip krijgen op hun leven.

Meer informatie (Fried: zie: <https://mobilitymentoring.nl/informatie/>)

18) Sociaal ondernemerschap versterken

Platform 31 6 februari 2020

Haarlem in actie voor sociaal ondernemerschap

Gemeente Haarlem wil sociaal ondernemerschap in de hele stad versterken. Dat staat ook vastgelegd in het coalitieakkoord van 2018. Momenteel werkt de gemeente daarom aan een actieprogramma. Projectleider Ruud Meijer vertelt over de aanpak en vraagt om denkracht van andere gemeenten en partijen: hoe kunnen we bijdragen aan deze groeiende sector op de scheidslijn van economie, onderwijs, duurzaamheid en sociale zaken?

In haar coalitieakkoord noemt Haarlem sociaal ondernemers waardevol voor de stad. Maar de gemeente ziet ook dat ze hulp nodig heeft. Zo hebben sociaal ondernemers meer kennis, faciliteiten en een beter (onderling) netwerk nodig. De gemeente wil daarbij helpen en werkt daarom aan een actieplan Sociaal Ondernemerschap. Ook wil de gemeente bij voorkeur inkopen bij duurzame, lokale en sociale ondernemers.

Haarlem zocht daarvoor de samenwerking met stichting Stadsgarage om een schets te maken voor het gemeentelijk actieplan Sociaal Ondernemerschap. Dat gebeurt op basis van een serie co-creatiesessies en interviews met diverse (gemeente)ambtenaren uit verschillende domeinen, sociaal ondernemers, docenten, onderzoekers, financiers en ondersteuners. Hun schets wordt omgezet in een actieplan dat de komende jaren de leidraad vormt voor de stimulering van sociaal ondernemerschap. Daarbij kijkt Haarlem ook naar andere gemeenten als Groningen, Utrecht, Den Haag en Zwolle.

Lessen vanuit gemeente Haarlem

Twee stappen zijn volgens Meijer belangrijk om tot een actieplan te komen: “Werk toe naar een betekenis-economie, waarbinnen het voor bedrijven, naast economisch handelen, ook belangrijk is wat zij bijdragen aan welzijn en zingeving. Zoek daarnaast de samenwerking op met partijen in de stad en sociaal ondernemers. Zo wordt het een gedeeld plan waarin ieders visie terugkomt. Betrek intern zeker het klantcontactcentrum, citymarketing, de afdeling inkoop en de civiele afdelingen waar contracten met bijvoorbeeld grote aannemers gesloten worden. Betrek ook het sociaal domein en de beleidsafdelingen duurzaamheid en economie. Praat daarnaast met Social Enterprise NL en stichtingen, zoals wij hebben gedaan met Stadsgarage. Dit omdat zij al werk maken van een betere stad en al diverse activiteiten met bewoners hebben lopen. Raadpleeg daarvoor bijvoorbeeld ook de Code Social Ondernemingen en de Rabobank Foundation.” Haarlem organiseerde verder voorafgaand aan The Impact Days een Social Impact Night om de aanpak met sociale ondernemers af te stemmen. “Verder consulteren we tijdens het maken van het actieplan regelmatig onze ondernemers”, zegt Meijer.

Een wedstrijd en marktplaats sociaal ondernemerschap Samen met de Social Impact Factory heeft de gemeente de NewFuture@Work Challenge uitgezet. “Met de Challenge werden ondernemers uitgedaagd om aantrekkelijke werkervaringsmogelijkheden te bieden aan

jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zo wordt hun financiële zelfredzaamheid gestimuleerd. Er deden twintig ondernemers mee, waarvan drie in de finale stonden. Inmiddels voert een van de winnaars als eerste bedrijf in Haarlem de Code Sociaal Ondernemen”, zegt Meijer.

De gemeente komt dit voorjaar bovendien met een Buy Social Marktplaats. “Een bijeenkomst waar onze leveranciers en dienstverleners in contact komen met sociaal ondernemers. Zij kunnen helpen bij het invullen van de Social Return on Investment (SROI)-voorwaarde in onze aanbestedingen. Verder onderzoeken we of we beter kunnen aansluiten bij toekomstige cityhubs in plaats van een aanspreekpunt bij de gemeente. In de hubs in diverse stadsdelen komen sociale wijkteams, maatschappelijke organisaties en coöperaties samen. Daar kunnen we de startende sociaal ondernemer waarschijnlijk beter bedienen dan wanneer we dit intern in de gemeentelijke organisatie doen.”

Waar liggen nog uitdagingen?

Haarlem werkt hard aan het definitieve actieplan en daarbij speelt de gemeente nog met enkele vraagstukken:

* Tot waar reikt de verantwoordelijkheid van de gemeente en begint die van de ondernemers?

* Hoe stel je als gemeente de betekenseconomie centraal zodat je alle mkb'ers en starters bedient?

* Al doende leerde Haarlem bijvoorbeeld dat korte zichtbare acties die je organiseert tijdens het opstellen van het plan helpen om partijen enthousiast te maken voor het plan. Welke andere acties helpen nog meer?

Goede ideeën? Even sparren? Neem dan contact op met Ruud Meijer: r.meijer@haarlem.nl

19) Iedereen, ook mensen met verstandelijke beperking, meer mee laten doen

Platform 31 6 februari 2020

Aandachtspunten voor het betrekken van mensen met een lichtverstandelijke beperking

De groep mensen met een lichtverstandelijke beperking (LVB) is heel gevarieerd. Sommigen lukt het om goed mee te komen in de maatschappij, anderen lukt dit minder. Dit blijkt onder andere uit de vraag naar ondersteuning die onder deze doelgroep blijft toenemen. Factoren die in deze context genoemd worden zijn een steeds complexer wordende samenleving, gebrek aan goede ondersteuning en de (vaak) beperkte herkenbaarheid van deze doelgroep. De beoogde inclusieve samenleving komt hierdoor in gedrang. Het artikel *Beperking of 'gewoon anders'?* (Fried: zie: https://www.platform31.nl/uploads/media_item/media_item/135/2/20200122_publicatie_LVB_UBE_RDEF-1580291265.pdf) behandelt aandachtspunten om iedereen, ook mensen met een verstandelijke beperking, meer mee te laten doen.

In 2016 werd het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap in Nederland geratificeerd (Fried: zie: https://wetten.overheid.nl/BWBV0004045/2016-07-14#Verdrag_2). Het doel van dit verdrag is 'het bevorderen, beschermen en waarborgen van de mensenrechten van mensen met een beperking – van welke aard dan ook'. Grondbeginselen in het verdrag zijn toegankelijkheid, persoonlijke autonomie en volledige participatie. De overheid dient bij het maken van beleid en wetgeving rekening te houden met deze grondbeginselen. In de laatste maand van 2019 verschenen echter tegenovergestelde berichten in het nieuws, gebaseerd op de schaduwrapportage van de Alliantie VN-verdrag Handicap (pdf) (Fried: zie: <https://iederin.nl/wp-content/uploads/2019/12/Schaduwrapport-VN-verdrag-Handicap.pdf>). De positie van mensen met een beperking, waaronder mensen met een LVB, is juist verslechterd sinds het VN-verdrag Handicap. Er is onder mensen met een beperking onder andere méér armoede, méér werkloosheid en onvoldoende passende zorg en ondersteuning. Ook de resultaten van het interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO, september 2019) (Fried: zie: [**Nieuws- en informatiebrief 187 Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem**](https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/10/04/interdepartementaal-</p></div><div data-bbox=)

[beleidsonderzoek-mensen-met-een-licht-verstandelijke-beperking](#)) naar mensen met een LVB wijzen dezelfde richting uit. Mensen met een LVB krijgen niet altijd de goede hulp en kunnen niet altijd naar vermogen deelnemen aan de samenleving. Dit komt onder andere doordat communicatie vaak ingewikkeld en ineffectief is, de samenleving mensen met een LVB over het hoofd ziet ('onzichtbaarheid') en mensen met een LVB vaak per probleem ergens anders hulp moeten vragen.

De juiste ondersteuning Aan de andere kant van het spectrum verschijnen de laatste jaren steeds meer handreikingen over hoe om te gaan met mensen met een LVB, bijvoorbeeld de Handreiking Middelengebruik en verslaving bij mensen met een LVB (pdf) (Fried: zie: <https://www.academischewerkplaatskajak.nl/wp-content/uploads/2019/04/AW-Kajak-Handreiking-DIGITALE-versie-Middelengebruik-en-verslaving-bij-mensen-met-een-LVB-DEF.pdf>) en de Handreiking LVB en schulden (pdf)(Fried: zie: https://www.hva.nl/binaries/content/assets/subsites/kc-mr/armoede-interventies/pw-consulent_handreiking_lvb_en_schulden.pdf?1550224956650). Dergelijke handreikingen zijn vaak informatief, maar niet altijd van toepassing op de totale groep mensen met een LVB. Niet alle mensen met een LVB hebben bijvoorbeeld schulden of kampen met een verslaving. Generalisatie ligt al vrij snel op de loer, zoals ook wordt benadrukt in het onlangs verschenen boek Het gezin centraal en LVB (2019). Het is van belang om de groep mensen met een LVB die op sommige leefdomeinen wél problemen ervaren, (tijdig) in het vizier te krijgen en de juiste ondersteuning te bieden. De ondersteuning moet dan zodanig ingericht worden dat het te begrijpen is voor mensen met een LVB. Dit betekent onder andere dat je in gesprek moet gaan met mensen met een LVB hoe je deze ondersteuning het best in kunt richten. Met andere woorden: praten met mensen in plaats van praten over mensen. Dit wordt ook beaamd in de schaduwrapportage van het VN-verdrag: 'betrek altijd mensen met beperkingen bij het maken van plannen, beleid en wetten.'

Ervaring van Mieke "In hoe er wordt aangekeken tegen mensen met een LVB is nog heel wat te winnen. Wij kunnen veel meer dan sommige mensen denken. Natuurlijk hebben wij ook onze onmogelijkheden, maar wie niet? Wij kunnen juist sommige dingen ook weer heel goed. Er wordt nu ook veel te veel naar papier gekeken. Op papier staat het IQ. Maar dat zegt niets over wie de persoon is. Je bent ook een mens, ga daar eens mee in gesprek."

Bron: IBO Mensen met een licht verstandelijke beperking (2019) / AEF, Wij zijn meer dan alleen ons IQ (2018)

Hoe kun je ervoor zorgen dat dienstverlening en beleid goed aansluiten op de gevarieerde groep mensen met een lichtverstandelijke beperking? Dat leest u in dit artikel (pdf). Belangrijke aspecten daarbij zijn onder andere maatwerk en tijdige signalering. Ook begrijpelijke communicatie is een belangrijke sleutel voor mensen met een LVB om goed mee te komen in de maatschappij. In deze factsheet (pdf) (Fried: zie:

https://www.platform31.nl/uploads/media_item/media_item/135/1/Factsheet-tips-voor-contact_DEF-1580290854.pdf) presenteren we praktische tips voor begrijpelijke communicatie.

Mobility Mentoring®

Mobility Mentoring® is een voorbeeld van een integrale aanpak waarin de mens centraal staat. In deze aanpak coachen professionals de deelnemers om zelf hun financiële en sociale problemen aan te pakken, zodat zij duurzaam uit die problemen komen. In de aanpak worden inzichten uit de (hersens)wetenschap vertaald in instrumenten en praktische toepassing voor organisaties en verschillende doelgroepen, zoals mensen met een LVB of laaggeletterden.

Bent u benieuwd of de Mobility Mentoring® aanpak ook voor uw organisatie interessant is? Lees hier (Fried: zie: <https://mobilitymentoring.nl/lid-woorden/>) over ons aanbod.

20) Wet gemeentelijke schuldhulpverlening onduidelijkheid bij ontevredenheid over uitvoering

Schulinck nieuwsbrief 6 februari 2020

Gemeente als laagdrempelig geschilbeslechtsloket in de Wgs

Verbetering rechtsbescherming van de burger

5 februari 2020 – Carin Lennertz Het is voor een burger onduidelijk bij wie hij moet zijn als hij ontevreden is over de uitvoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Kan hij aankloppen bij de gemeente of moet hij toch bij de private aanbieder zijn die in opdracht van de gemeente werkt? In de Wmo 2015 speelt hetzelfde probleem en daarvoor is een mooie oplossing bedacht: integrale geschilbeslechting door de gemeente. Ook bij de uitvoering van de Wgs zou dat een mooie oplossing zijn.

Het is de bedoeling dat de gemeente in de Wmo 2015 gaat fungeren als laagdrempelig geschilbeslechtsloket. Dit betekent dat burgers geschillen en klachten over de uitvoering van Wmo-maatwerkvoorzieningen door private aanbieders kunnen aanklaan bij de gemeente. De gemeente onderzoekt de kwestie en stelt zowel de burger als de aanbieder schriftelijk en gemotiveerd in kennis van haar bevindingen, haar oordeel en de eventueel daaraan verbonden conclusies. Tegen deze schriftelijke kennisgeving is beroep mogelijk bij de bestuursrechter. Hiermee wordt de rechtsbescherming van de burger verbeterd. Daarnaast blijft het mogelijk voor de burger om te klagen bij de aanbieder zelf en bezwaar te maken tegen het besluit van de gemeente.

Samenwerking gemeente en private aanbieders De onduidelijkheid voor de burger over bij wie hij moet zijn als hij ontevreden is, komt doordat in de Wgs vaak sprake is van privaatrechtelijk handelen in een bestuursrechtelijk omhulsel. De gemeente neemt het bestuursrechtelijk besluit om aan een burger schuldhulpverlening toe te kennen en vervolgens is een private aanbieder aan zet. Die aanbieder werkt in opdracht van en wordt betaald door de gemeente. De aanbieder sluit vervolgens in veel gevallen een privaatrechtelijke schuldbemiddelingsovereenkomst met de burger voordat hij aan de slag gaat met een schuldregeling. Tegen het bestuursrechtelijk besluit van de gemeente kan de burger binnen zes weken in bezwaar, maar wat kan de burger doen als hij ontevreden is over het handelen van de private aanbieder?

Mogelijkheden ontevreden burger Als een burger ontevreden is, bijvoorbeeld over de manier waarop de schuldbemiddelingsovereenkomst wordt uitgevoerd door de private aanbieder, dan heeft hij de volgende drie opties. Hij kan terecht bij de aanbieder zelf als de aanbieder een eigen klachtregeling heeft. Daarnaast kan de burger zich beroepen op onjuiste uitvoering van de overeenkomst. In eerste instantie kan dat bij de aanbieder zelf, maar als de aanbieder en de burger het niet eens worden dan kan het uitmonden in een civiele procedure bij de rechter. Een derde mogelijkheid is dat de burger een klacht indient bij de gemeente. De gemeente blijft namelijk als opdrachtgever verantwoordelijk voor de acties van de private aanbieders. Het klachtrecht van de burger is geregeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.

Integrale geschilbeslechting ook in Wgs Het voorgaande laat zien dat er veel verschillende opties zijn waaruit een burger kan kiezen als hij ontevreden is over de uitvoering van de Wgs. Het gevolg hiervan is dat het niet duidelijk is voor een burger bij wie hij moet zijn en op welke regels hij een beroep kan doen. Het kan eenvoudiger worden gemaakt door ook in de Wgs de mogelijkheid te creëren dat de gemeente als laagdrempelig geschilbeslechtsloket fungeert. De burger kan dan ook bij de gemeente terecht met geschillen en klachten over de uitvoering van de Wgs door een private aanbieder die in opdracht van de gemeente werkt.

De gemeente kan ook in de Wgs als laagdrempelig geschilbeslechtsloket fungeren.

Conclusie Niet alleen binnen de Wmo 2015, maar ook binnen de Wgs is het op dit moment voor een burger onduidelijk bij wie hij moet zijn als hij ontevreden is. Ik hoop dat de wetgever ook gaat kijken naar de mogelijkheid van de gemeente als laagdrempelig geschilbeslechtsloket bij de uitvoering van de Wgs. Op korte termijn is hiermee het probleem niet opgelost. De gemeente kan

deze periode overbruggen door – voor zover zij dat nog niet doet – de burger goed te informeren over de verschillende mogelijkheden van rechtsbescherming.

21) Fout beleid nu niet op ouderen afwentelen

Google melding Wmo: Trouw 6 februari 2020

Het is te makkelijk om fout beleid nu op ouderen af te wentelen

Volgens de commissie-Bos moeten ouderen veel meer gaan bijdragen aan de zorg die ze behoeven. Maar de problemen van vandaag had de politiek al jaren geleden kunnen zien aankomen, aldus Henk Obbink, adviseur Wmo keukentafelgesprekken Groningen.

Henk Obbink 6 februari 2020, Wat een makkelijk commentaar van Trouw naar aanleiding van de aanbevelingen van de commissie onder leiding van oud-minister Wouter Bos over de noodzakelijke hervormingen in de ouderenzorg (Opinie, 18 januari). Bijna klakkeloos wordt het advies overgenomen, dat ouderen zelf veel meer moeten gaan bijdragen aan de zorg die ze behoeven. Zowel in geld als in (mantel)zorg moeten ze hun verantwoordelijkheid nemen. En als er maar voldoende alternatieve woonvormen worden gerealiseerd, stoppen we de behoeftige ouderen bij elkaar en dan redden ze zich wel. Dat klinkt cynisch, maar dat is in feite wél wat het plan van Bos behelst.

In de tijd dat hij in het kabinet-Balkenende zat, werden de verzorgingshuizen gesaneerd. Menig bestuurder heeft daarvan nu spijt als haren op het hoofd. Ouderenbonden hebben zich destijds hevig verzet. Zij voorspelden dat dit zou leiden tot de huidige problemen. En vervolgens tot paniekerige reacties van huidige bestuurders. Ook destijds was immers bekend dat de babyboomers in deze decennia een groter deel van de zorg in beslag zouden nemen.

Er is geen tussenstation meer tussen ziekenhuis en thuissituatie. Verzorgingshuizen konden dat gat deels dichten. Nu moet veel geïmproviseerd worden om patiënten, te goed voor het ziekenhuis, maar nog niet voldoende hersteld om naar huis te gaan, op te vangen. Dat levert voor alle betrokkenen, patiënten, zorgverleners en instellingen stress op.

Regeringen kijken niet verder dan hun eigen regeerperiode Stel dat de verzorgingshuizen die rond de eeuwwisseling zijn afgebroken in een nieuw jasje waren gestoken, dan was een deel van het probleem opgelost geweest. Regeringen kunnen kennelijk niet veel verder kijken dan hun eigen regeerperiode. Deze kortzichtigheid heeft ook op dit beleidsterrein ernstige gevolgen, die nu met noodverbanden moeten worden opgelost.

Het is te makkelijk om de ronduit foute maatregelen die destijds (niet) zijn genomen nu af te wentelen op de ouderen die zich straks zoveel mogelijk zelf moeten zien te redden.

Daarbij komt nog dat niet of nauwelijks wordt gerept over het gegeven dat een aanzienlijk deel van de bedoelde groep niet de financiële armslag heeft om zelf huisvesting en zorg te bekostigen. Bos verwijst deze groep naar de bijzondere bijstand. Daarmee wordt en passant de tweedeling die toch al sluipenderwijs zijn intrede heeft gedaan, gelegitimeerd.

22) Betekenen rechten van transgender personen een gevaar voor níet transgender vrouwen?

Movisie 6 februari 2020

Niet het mannenlijf maar stereotypen bedreigend voor vrouwen

31 januari 2020 Trouw plaatste op 28 januari een opiniebijdrage waarin de auteur, Caroline Franssen, stelling neemt tegen de aanpassing van de Transgenderwet. Dit wetsvoorstel maakt het mensen makkelijker om op hun paspoort en bij de gemeente, de aanduiding 'man' te veranderen in 'vrouw' of andersom. Dat betekent een overwinning voor de rechten van transgender personen. Maar Franssen denkt dat de rechten van transgender personen een gevaar betekenen voor vrouwen die níet transgender zijn. Deze redenering van Franssen is niet alleen diep kwetsend ten aanzien van transgender personen maar verzwakt ook de positie van álle vrouwen in de samenleving.

In het artikel (Fried: zie: <https://www.trouw.nl/opinie/wijziging-transgenderwet-brengt-de-veiligheid-van-vrouwen-in-gevaar~b6febefd/>) schrijft Fransen, docent en publicist, dat voorzieningen voor enkel vrouwen (lees: vrouwen die geen transgender zijn) belangrijk zijn. Want deze vrouwen kunnen 'aan de buitenkant niet zien of een "man in een jurk" gevaarlijk of onschuldig of wel of niet geopereerd is'. Welke operaties iemand heeft ondergaan en of deze 'een functionerende penis' heeft (zoals Franssen dat verderop in het artikel beschrijft), lijkt voor haar belangrijk te zijn om te bepalen of iemand al dan niet een potentieel gevaar is voor 'biologische' vrouwen. Dit suggereert dat het hebben van een lichaam met mannelijke kenmerken zorgt voor een risico op geweld plegen tegen vrouwen. Het behoeft eigenlijk geen betoog dat een dergelijke negatieve houding ten aanzien van mensen puur vanwege hun lichamelijke kenmerken zeer onwenselijk is. Ironisch genoeg zijn 'biologische' vrouwen historisch gezien juist vaak het slachtoffer geweest van dergelijk essentialistische en stereotype opvattingen. Onder de oude Grieken was het een gangbare opvatting dat het hebben van een baarmoeder ervoor zorgde dat een mens minder waard was en niet in staat tot zelfcontrole, en bij Caroline Franssen zorgt het hebben van een penis er voor dat je per definitie verdacht bent en jezelf niet onder controle kan houden.

Grenzen Wat vrouwen, zowel transgender als niet transgender, hun veiligheid aantast zijn niet mannelijke lichamen. Wat hun veiligheid aantast zijn juist de essentialistische en stereotype opvattingen over mannen en vrouwen, waar Franssen ook blijk van geeft. Juist wanneer je als man denkt 'je mannetje te moeten staan' of je te moeten bewijzen als 'echte kerel', is er het risico van geweld. Veel vrouwen, zowel trans als niet trans, hebben ervaring met opdringerige mannen die vrouwen en hun grenzen niet serieus nemen en die vinden dat zij als man actief moeten 'jagen' op vrouwen. Niet hun lichaam maar deze genderstereotiepe opvattingen die mannen die zich als mannen identificeren eigen hebben gemaakt, maakt de kans groter dat zij dader worden. Transgender personen hebben veel baat bij een samenleving waar je lichaam niet gekoppeld is aan vooroordelen en stereotypen. Geweld en discriminatie, ten aanzien van transgender personen voortkomend uit deze vooroordelen en stereotypen, is immers een omvangrijk probleem. Maar ook voor niet transgender personen, zowel vrouwen als mannen, is een samenleving vrij van genderstereotype voordelig: want wij hebben allen gemeen dat we niet afgerekend willen worden op ons lichaam en hoe we eruit zien (of het nu gaat om onze huidskleur, sekse, of wat dan ook) maar gewoon willen zijn wie we zijn.

Met dank aan Charlot Pierik, projectleider Alliantie Genderdiversiteit (lees meer over deze Alliantie)(Fried: zie: <https://www.movisie.nl/artikel/over-alliantie-genderdiversiteit>) en Jens van Tricht (directeur Emancipator)(Fried: zie: <https://www.emancipator.nl/>).

23) Ondersteuning voor mantelzorgers, waaronder respijtzorg

Movisie 6 februari 2020

Logeerszorg blijft maatwerk

Onderzoek logeerszorg voor thuiswonende mensen met vergevorderde dementie

3 februari 2020 Veel mensen zorgen voor een partner, familielid of naaste. Mantelzorg verlenen is mooi, maar soms ook intensief en zwaar. Zeker wanneer er gezorgd wordt voor een partner, vader, moeder of naaste met dementie. Er zijn mantelzorgers die overbelast raken; vele mantelzorgers lopen het risico overbelast te worden. Om dit te voorkomen is er ondersteuning voor mantelzorgers, waaronder respijtzorg. Movisie deed onderzoek in opdracht van het ministerie van VWS naar logeerszorg voor thuiswonende mensen met vergevorderde dementie. In dit artikel bespreken we de belangrijkste uitkomsten.

Lees het rapport 'Logeerszorg, geschikt voor thuiswonende mensen met vergevorderde dementie?' van Wilco Kruijswijk en Lars Ramaker. (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/publicatie/logeerszorg-geschikt-thuiswonende-mensen-vergevorderde-dementie>)

Respijtzorg en logeertzorg Respijtzorg is de tijdelijke en volledige overname van de zorg, zodat de mantelzorger een adempauze kan ervaren. Een specifieke, nieuwe vorm van respijtzorg is logeertzorg. Logeertzorg is in de basis planbaar. Door op duidelijke geplande momenten de zorg over te nemen van de mantelzorger krijgt de mantelzorger ruimte om een vakantie te plannen of andere (sociale) activiteiten te ondernemen.

Gemeenten bieden naast logeertzorg ook Wmo-spoedopvang in onverwachte, niet planbare situaties, bijvoorbeeld als de mantelzorger uitvalt. Logeertzorg kan kortdurend worden ingezet, bijvoorbeeld een aantal keer per jaar of gedurende een specifieke periode elk weekend, met een maximum aantal dagen per jaar. Daarnaast is er ook een meer structurele vorm van logeren waarbij gedurende een bepaalde periode elke week wordt gelogeed op een andere locatie dan thuis.

Zie je wel...

Meneer komt een weekje logeren in het logeershuis. De rust thuis doet zijn partner zo goed, dat ze ervan opknapt. Bij hem geeft dat een bevestiging van zijn angst; 'zie je wel, ze is beter af zonder mij'. Na verloop van tijd zien de begeleiders in het logeershuis de liefde tussen beide partners weer opbloeien. Mevrouw ziet het weer zonnig in en meneer krijgt beter zicht op zijn situatie en heeft het erg naar zijn zin in het logeershuis. Dit komt mede doordat hij hier zichzelf kan en mag zijn. Na het logeren is er ruimte gekomen voor beide partners om in gesprek te gaan met elkaar en elkaar beter te begrijpen. Ze komen tot de conclusie dat het voor hen beiden goed zou zijn als meneer regelmatig een weekend naar het logeershuis komt.

Informatieverschaffing Mantelzorgers worstelen met hun rol en mensen met dementie voelen soms weerstand, zo blijkt uit het onderzoek. Mantelzorgers vragen vaak (te) laat om hulp. Hierdoor maken zij in een (te) laat stadium gebruik van logeertzorg: wanneer er sprake is van een crisis bij de mantelzorger zelf. Preventie in de vorm van vroegtijdige informatieverschaffing is onvoldoende, het gaat om het begeleiden van de mantelzorger en de persoon met dementie naar het onderkennen van een respijt- of ondersteuningsbehoefte. Mantelzorgers kunnen bij vier doelen worden ondersteund, zo blijkt uit het onderzoek: anticiperen op het delen van de zorg; vergroten van de elasticiteit van het zorgnetwerk; vergroten van de draagkracht van de mantelzorger; ondersteunen bij het maken van keuzes.

Naar de publicatie 'Logeertzorg, geschikt voor thuiswonende mensen met vergevorderde dementie?' (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/publicatie/logeertzorg-geschikt-thuiswonende-mensen-vergevorderde-dementie>)

Het helpt mantelzorgers zelf om zich goed te (laten) informeren: het bezoeken van een open dag, een rondleiding aanvragen, een keertje proef logeren. Het zijn manieren om meer vertrouwd te raken met logeren. Positieve ervaringen voor de mantelzorger én de persoon met dementie dragen bij aan het (vaker) gebruik van logeervoorzieningen. De rol van de beroepskrachten hierbij is onmiskenbaar. Evenzeer is het omgekeerde waar: een negatieve ervaring houdt mensen weg bij (meerdere vormen van) zorg en ondersteuning.

Werkplaatsen respijtzorg

Wil je werken aan betere respijtzorg in jouw gemeente of werkgebied? Bijvoorbeeld door bekendheid van respijtzorg te vergroten? Een betere toeleiding te realiseren of een passender aanbod? Meld je dan aan voor de werkplaatsen respijtzorg van In voor mantelzorg-thuis. (Fried: zie: <https://www.invoormantelzorg.nl/nieuws/aanmelden-werkplaatsen-respijtzorg/>)

Maatwerk Het is niet altijd gemakkelijk om een passend aanbod te vinden: soms is het er simpelweg niet, soms is het niet geschikt, soms lijkt het geschikt, maar blijkt dat het niet te zijn en gelukkig zijn er ook tal van voorbeelden waar het goed gaat. Steeds gaat het om maatwerk: per individuele casus kijken wat nodig en mogelijk is. Maatwerk is het op maat aanbieden van ondersteuning, dus bij iedere situatie opnieuw onderzoeken wat het beste aansluit. Slimme oplossingen werken soms averechts, het blijft uitproberen. Het is een proces van vallen en opstaan: zo leek het aanbieden van dagbesteding met daaraan gekoppeld logeertzorg een mooie oplossing. De persoon met dementie was echter gewend om opgehaald te worden om half vier 's middags. Deze

structuur was dominanter, dan de aanname dat juist de vertrouwde omgeving hem zou inspireren om te blijven. Tegen de verwachting in had deze persoon veel weerstand tegen het gebruik van de geboden logeerszorg.

Aan gemeenten, zorgverzekeraars, zorgkantoren en VWS de opdracht om te faciliteren wat nodig is om het samenspel tussen formele en informele zorg te optimaliseren. En naast op lokaal niveau, elkaar ook juist op regionaal niveau op te zoeken om het logeren beter te organiseren. De persoon met dementie en de mantelzorgers zijn daarbij uitgangspunt. Beroepskrachten weten veel en werken in een veld dat bol staat van veranderingen. Het faciliteren van het bij kunnen houden van deze veranderingen én kennismaken met collega's in het veld versterkt hun positie om mantelzorgers te kunnen begeleiden richting het onderkennen van een ondersteuningsbehoefte en het gebruik van ondersteuningsaanbod

Over het onderzoek

Uitgevoerd door Movisie in opdracht van het Ministerie van VWS, in nauwe samenwerking met de gemeenten Alkmaar, Amsterdam, Kerkrade en Utrecht

Het onderzoek bestond uit 31 cases, 4 focusgroepen, deskresearch en een expertmeeting.

Behoeftesonderzoek logeerszorg

Movisie deed in opdracht van het ministerie van VWS ook een behoeftesonderzoek naar logeerszorg.

Lees het rapport 'Behoeftesonderzoek logeerszorg' van Nada de Groot en Ronald Hetem. (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/publicatie/behoeftesonderzoek-logeerszorg>)

24) Vrijwillige zorg is een belangrijke aanvulling op formele zorg en mantelzorg

Movisie 6 februari 2020

De gemeente en vrijwillige zorg, hulp en ondersteuning

29 januari 2020 **Veel mensen zorgen voor of ondersteunen een ander in hun vrije tijd. Vrijwillige zorg is dan ook een belangrijke aanvulling op formele zorg en mantelzorg. Welke vormen van vrijwillige zorg zijn er? En welke mogelijkheden heb je als gemeente om vrijwilligers, vrijwilligersorganisaties of zorgcoöperaties te faciliteren en passende ondersteuning te bieden? Movisie licht het antwoord op deze vragen toe.**

Wat is vrijwillige zorg? Vrijwillige zorg is hulp of zorg verleend door vrijwilligers, vanuit een georganiseerd verband. Tussen de vrijwilliger en de hulpvrager is vooraf meestal geen relatie. De zorg, hulp of ondersteuning kan zowel op structurele als incidentele basis zijn. Vrijwillige zorg kent vele vormen, maar centraal hierin staat de persoonlijke aandacht voor de ander en meestal wordt de hulp één op één geboden. Het begrip vrijwillige zorg is dus breder dan alleen 'zorg', waarbij je snel denkt aan medische en persoonlijke verzorging. Het gaat nadrukkelijk ook om hulp of ondersteuning.

Hoeveel mensen verlenen vrijwillige zorg? Er zijn ruim 1 miljoen vrijwilligers in Nederland die vrijwillige hulp of ondersteuning aan een ander bieden volgens cijfers van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP). Hieronder vallen vrijwilligers in de zorg, vrijwilligers die op incidentele basis actief zijn en vrijwilligers die niet bij een organisatie aangesloten zijn. De grootste groep is tussen de 55 en 74 jaar en heeft werkervaring in de zorg. De hulp of ondersteuning die zij bieden is vaak aan mensen die last hebben van dementie of geheugenproblemen, aan terminaal zieken en aan mensen die psychosociale beperkingen ondervinden, waaronder eenzaamheid.

*In dit artikel zijn vrijwilligers die in zorginstellingen actief zijn buiten beschouwing gelaten.

Vormen van vrijwillige zorg, hulp en ondersteuning

Vrijwillige zorg omvat een breed scala van hulp en ondersteuning aan jong tot oud.

Voorbeelden zijn:

Maatjesprojecten. Deze projecten worden gecoördineerd door verschillende (vrijwilligers)organisaties die vrijwilligers en deelnemers, vaak een specifieke doelgroep, met elkaar in contact brengen.

Respijtzorg. Respijtzorg (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/publicatie/effectieve-respijtzorg-stappenplan-gemeenten>) is bedoeld ter ontlasting van mantelzorgers en kan door professionals, maar ook door vrijwilligers worden geboden. Respijtzorg is een vorm van zorg waarbij tijdelijk de volledige zorg overgenomen wordt van de mantelzorger.

Bewonersinitiatieven. Veel bewonersinitiatieven gaan over hulp en ondersteuning aan andere wijkbewoners. Denk bijvoorbeeld aan een klussendienst of hulp bij boodschappen of administratie.

Voorbeeld uit de praktijk | Vriendendienst

Vriendendienst (Fried: zie: <https://www.reakt.nl/vriendendienst>) is een maatjesproject gericht op mensen met psychiatrische of psychosociale problemen. Vriendendienst koppelt vrijwilligers aan deze mensen en samen ondernemen zij dan activiteiten. De vrijwilliger ondersteunt de deelnemer om weer actief deel te nemen aan het sociale en maatschappelijke verkeer.

Download de infographic Vormen van vrijwillige zorg, hulp en ondersteuning

Vormen van vrijwillige zorg, hulp en ondersteuning

Vrijwillige zorg gaat over alle hulp en ondersteuning die vrijwilligers bieden aan een ander, meestal één op één. Het omvat een breed scala aan activiteiten, die bijdragen aan het dagelijks functioneren, het mee kunnen doen, de kwaliteit van leven, of bijvoorbeeld het mentaal welbevinden. Vrijwillige zorg kan door bewonersinitiatieven, landelijke en lokale vrijwilligersorganisaties, wijkteams en welzijnsorganisaties verzorgd worden. Het speelteld ziet er dus in elke gemeente en soms zelfs elke wijk anders uit. Meer voorbeelden en informatie? Ga naar www.movisie.nl/voorbeelden-vrijwilligezorg

Tips voor gemeenten

1. Betrek organisaties die met vrijwilligers werken bij het beleid rond informele zorg om de lokale aanpak te verstevigen.
2. Vraag wat er nodig is en of iedereen op de hoogte is van de ondersteuning die de gemeente biedt.
3. Bevorder de onderlinge samenwerking, zowel tussen vrijwilligersorganisaties onderling als tussen formele en informele organisaties.
4. Promoot vrijwillige zorg en ondersteuning in de gemeente door er positieve aandacht aan te schenken.

In het midden van deze infographic staat Nena. Om haar heen staan verschillende vormen van vrijwillige zorg die iemand mogelijk ontvangt. Ook bevat infographic 5 tips voor gemeenten om organisaties die met vrijwilligers werk goed te kunnen faciliteren en ondersteunen.

Download infographic (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2020-01/infographic-informele%20zorg-DEF.pdf>)

Trends en ontwikkelingen in vrijwillige zorg De vraag naar vrijwilligers neemt toe, tegelijkertijd wordt het steeds lastiger om vrijwilligers te vinden en te binden. Binnen de vrijwillige zorg en ondersteuning krijgen vrijwilligers te maken met steeds complexere vraagstukken. Dit vraagt veel, soms té veel, van vrijwilligers. Daarnaast verandert het soort werkzaamheden van vrijwilligers. Dit houdt in dat zij zich in de praktijk meer richten op welzijn, ondersteuning op maat en het verrichten van allerlei hand- en spandiensten.

Fact | Grenzen

Een vijfde van de vrijwilligers in zorg en welzijn doet wel eens werk dat eigenlijk door professionals gedaan zou moeten worden. Vrijwilligers doen dit werk vaak, ondanks dat het niet hun taak is, omdat de hulpvrager anders geen hulp krijgt. (Universiteit voor Humanistiek, 2018 – Aan de andere kant van de schutting)

Bewonersinitiatieven rondom ondersteuning, welzijn en zorg richten zich steeds meer op het verbinden met elkaar. Dat vraagt om meer ruimte, waardering en structurele financiering. Vanuit deze ontwikkeling zijn wijk- en/of dorpscoöperaties in opkomst. Bewoners en professionals slaan de handen en zetten zich als gelijkwaardige partners in voor de realisatie van gezamenlijke doelen.

Hybride organisatievormen komen steeds vaker voor. Dat zijn organisatievormen waarbij vrijwillige inzet en betaald werk samengaan. Denk bijvoorbeeld aan zorgcoöperaties, waarbij vrijwilligers een platform onderhouden waarmee betaalde zorg ingekocht en vrijwillige zorg en hulp geregeld kan worden. Of bewonersinitiatieven die zo zijn gegroeid dat ze een (deels) betaalde coördinator aantrekken.

Voorbeeld uit de praktijk | Vrijwilligers opleiden

Sla een brug tussen de toenemende vraag naar en het tekort aan vrijwilligers. Een manier om dit aan te pakken is zoals de gemeente Katwijk in 2015 heeft gedaan. In samenwerking met Movisie hebben zij negen langdurig werklozen opgeleid tot vrijwilliger in de respijtzorg. Lees meer over hoe zij dit hebben aangepakt. (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/artikel/uitkeringsgerechtigden-doen-vrijwilligerswerk-zorg>)

Invloed van de gemeente Gemeenten zijn gebaat bij goed functionerende initiatieven, projecten en organisaties die vrijwillige zorg en ondersteuning aanbieden. Zo krijgen immers zoveel mogelijk inwoners de zorg en hulp die zij nodig hebben om te kunnen participeren en zelfstandig te kunnen blijven wonen. Er zijn diverse onderzoeken gedaan naar wat wel en niet werkt bij het faciliteren en ondersteunen van bewonersinitiatieven. Wat knelt? is bijvoorbeeld een studie naar knelpunten waar initiatieven op het gebied van zorg en ondersteuning tegenaan lopen. Door deze knelpunten te proberen weg te nemen of te verminderen werk je als gemeente aan een vruchtbare voedingsbodem voor initiatieven.

Voor gemeenten zijn de volgende punten relevant:

Samenwerking met de gemeente. Het gaat hierbij om erkenning van een initiatief als volwaardige partij of samenwerkingspartner, en vertrouwen hebben in een initiatief. Veel initiatiefnemers voelen zich niet serieus genomen door de gemeente. Goed om je hier als beleidsambtenaar bewust van te zijn en dit bespreekbaar te maken.

Wet- en regelgeving. Onduidelijkheid over de lokale invulling van wet- en regelgeving werkt vaak belemmerend. In een vroeg stadium meedenken met een initiatief en duidelijkheid verschaffen over hoe bepaalde wet- en regelgeving voor een initiatief van toepassing zijn kan dit verbeteren. Denk bijvoorbeeld aan grenzen aan wat vrijwilligers in de vrijwillige zorg mogen doen. Minstens zo belangrijk is lef om flexibel met starre regels om te gaan.

Financiering. Van de aanvraag- en verantwoordingsprocedures tot de mogelijkheid van structurele financiering: gemeenten kunnen veel doen om dit knelpunt te verminderen.

Tip | Het ACTIE-model *Wat zijn succesfactoren en knelpunten bij het faciliteren en ondersteunen van bewonersinitiatieven? In het ACTIE-model, een onderbouwd instrument, zijn deze verzameld en vertaald in analytische vragen en do's en don'ts. Lees verder.* (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/artikel/ga-collegas-gesprek-over-burgerinitiatieven>)

Vrijwilligersbeleid Vrijwilligers zijn uiteraard onmisbaar voor de vrijwillige zorg, hulp en ondersteuning in een gemeente. Veel organisaties die met vrijwilligers werken kampen echter met een tekort aan vrijwilligers: het vinden en binden van vrijwilligers gaat niet vanzelf. Het vinden van vrijwilligers voor bestuursfuncties is problematisch. Voor het goed begeleiden en ondersteunen van vrijwilligers is vaak niet genoeg capaciteit of aandacht. Gemeenten doen er goed aan om organisaties die met vrijwilligers werken goed te ondersteunen en faciliteren. Uit een onderzoek naar gemeentelijk vrijwilligerswerkbeleid (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/artikel/samen-vooruit-kijken>) blijkt dat in veel gemeenten het ondersteunen van vrijwilligers in zorg en welzijn meer aandacht krijgt dan op andere beleidsterreinen. Dat er desondanks bij veel organisaties bovenstaande problemen worden ervaren, geeft aan dat gemeenten hier echt meer oog voor moeten hebben.

Voorbeeld uit de praktijk | Zorgvrijstaat Rotterdam

Zorgvrijstaat Rotterdam (Fried: zie: <https://www.zorgvrijstaat.nl/>) *werkt aan zorgzame buurten, waar mensen eigenaarschap voelen en zeggenschap hebben over hun eigen zorg en welzijn. Samen met bewoners en organisaties bouwt Zorgvrijstaat aan sterke netwerken en nieuwe voorzieningen, waarmee mensen grip krijgen op hun eigen gezondheid en de kwaliteit van hun leven. Eén van de activiteiten is de Uitvindersbrigade 'Het Zal Werken'. Zij voeren kleine woonaanpassingen uit die mensen niet via gemeente, wooncorporaties of hun eigen netwerk geregeld krijgen, bijvoorbeeld het plaatsen van wandbeugels en verhoogde toiletten, wegwerken van drempels en plaatsen van opritten bij voordeuren.*

Tips voor gemeenten

- * Betrek organisaties die met vrijwilligers werken bij het beleid op het terrein van informele zorg, eenzaamheid, langer thuis wonen, participatie etc. Door hierin hun expertise mee te nemen verstevig je de lokale aanpak van deze vraagstukken en daarmee ook de vrijwillige zorg.
- * Vraag organisaties die met vrijwilligers werken wat ze nodig hebben. Zijn ze op hoogte van de ondersteuning die de gemeente biedt, bijvoorbeeld via een steunpunt vrijwillige inzet? Voldoet deze ondersteuning?
- * Check of het huidige vrijwilligerswerkbeleid aansluit bij bovenstaande twee punten.
- * Bevorder onderlinge samenwerking, zowel tussen vrijwilligersorganisaties onderling als tussen formele en informele organisaties. Ondanks alle goede bedoeling komt het in de praktijk toch voor dat initiatieven en organisaties elkaar als concullega's zien. Bespreek bijvoorbeeld de mogelijkheid van een gedeeld bestuur of gezamenlijke wervingscampagne en faciliteer het onderlinge gesprek over samenwerking tussen formeel en informeel.
- * Promoot vrijwillige zorg en ondersteuning in je gemeente door hier positieve aandacht aan te schenken. Laat de wethouder langsgaan bij initiatieven en organisaties en toon waardering voor vrijwilligers.
- * Lees ook vijf aandachtspunten voor gemeenten om te werken vanuit zelfregie. (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/artikel/vijf-aandachtspunten-gemeenten-werken-vanuit-zelfregie>)

25) Buurtbus Alkemade op zoek naar chauffeurs

Witte Weekmail - 2020-6 6 februari 2020

Buurtbus op zoek naar chauffeurs

Door • Alles in Kaag en Braassem • maandag 3 februari 2020 Buurtbus Alkemade onderhoudt al 28 jaar de lijndienst Roelofarendsveen/Lisse. Om deze in stand te kunnen houden, is het bestuur op zoek naar chauffeurs.

Buurtbus Alkemade onderhoudt al 28 jaar voor zes dagen in de week van 07.30 uur tot 18.00 uur de lijndienst Roelofarendsveen/Lisse. Dit doen zij met 36 vrijwilligers t.b.v. gemeenschap. Om deze lijndienst in stand te houden is het bestuur op zoek naar chauffeurs, zowel man- als vrouwelijke kandidaten.

Bent u in het bezit van een geldig B-rijbewijs en vindt u het leuk om als chauffeur te fungeren op de bus meldt u dan op 0620061850.

25) Het beroep van kraamverzorgster is de laatste jaren onaanvaardbaar geworden

Zorgvisie 6 februari 2020

Slechte werkomstandigheden brengen kraamzorg in problemen

Het ziekteverzuim bij de grootste ondernemingen in de kraamzorg is gemiddeld 13 procent. Dat is drie keer zo hoog als gemiddeld in Nederland en dubbel zo hoog als gemiddeld in de zorgsector. Dit torenhoge ziekteverzuim en slechte werkomstandigheden brengen kraamzorgbedrijven in financiële problemen.

‘Als mijn voorganger onze organisatie beter had georganiseerd had dat veel gescheeld. Blijft staan dat de sector door grote personeelstekorten en matige arbeidsvoorwaarden flink onder druk staat’, zegt Paul Hulst, sinds kort interim-directeur van Zorg in Nederland, het grootste bedrijf in deze sector. Hij is bezig met het puinruimen bij zijn bedrijf (onder meer met het merk ‘De Kraamvogel’): ‘Ik ben veel verwonderpunten tegengekomen.’

Hulst vindt het verzuim in de sector extreem. ‘Voor een deel begrijp ik waar dat vandaan komt. De onregelmatige en onvoorspelbare werktijden en de matige arbeidsvoorwaarden maken het beroep van kraamverzorgster onaanvaardbaar. Zeker ook voor jonge toetreders.’ Feli Escarabajal, bestuurder bij de FNV en cao-onderhandelaar voor de kraamzorg zegt: ‘Het ziekteverzuim drukt enorm op de winst van die bedrijven.’

Brancheorganisatie Bo Geboortezorg wil niets zeggen over het ziekteverzuim en de financiële situatie bij de kraambedrijven in Nederland. Ook de drie andere grote kraamondernemingen in Nederland (De Waarden, KraamZus en Naviva) geven geen commentaar over dit onderwerp.

Vergoeding Het verschil tussen het NZa-tarief voor kraamzorg en het uurloon van de medewerkers is groot. De NZa kent het kraamzorgbedrijf een vergoeding toe van 50,60 euro per uur (en de verzekerde betaalt ook nog een eigen bijdrage van vier euro), maar het loon van kraamzorgmedewerkers is slechts 17,36 euro per uur, bruto. Kraamverzorgers draaien wachtdiensten van acht uur waarbij ze dagdelen, ook 's nachts, paraat staan voor een bevalling: ze kunnen daardoor bijvoorbeeld niet naar de film, een feestje, sporten of op familiebezoek. Voor die dienst ontvangen ze 1,25 euro bruto per uur.

Zelfs die 1,25 euro willen de meeste kraamzorgbedrijven niet betalen. Recent onderzoek in opdracht van de Nederlandse Beroepsvereniging voor Kraamverzorgenden (NBvK) wijst uit dat slechts een kwart van de kraamzorgorganisaties de 1,25 euro betaalt. De helft betaalt een deel van dat bedrag en ruim een kwart geeft helemaal geen vergoeding voor deze wachttijden.

Hulst is ook tegenstander van deze wachtdiensten: ‘Het beste is als de kraamverzorgsters op rooster zouden werken. Dat geeft rust. En een fatsoenlijke betaling ook. Wat mij betreft mag dit uit de cao-onderhandelingen rollen. Dat gaat het verloop terugbrengen, het beroep weer aantrekkelijk maken en het ziekteverzuim terugbrengen, daar ben ik van overtuigd.’ Hij voegt er nog wel aan toe: ‘Wel even doorrekenen of dit allemaal betaald kan worden’.

Uitstroom Volgens de laatste cijfers (van 2018) vertrok een vijfde van de werknemers, met name jongeren. Die zijn net opgeleid en vertrekken dan vrij snel massaal. Uit het onderzoek van de Nederlandse Beroepsvereniging voor Kraamverzorgenden (NBvK) blijkt dat werkgevers tegen werknemers zeggen dat je ‘ziek melden niet kan in de kraamzorg’. Waar ze vaak aan toevoegen dat wie dat wel doet, ‘niet geschikt is voor dit werk’.

NBvK-voorzitter Esther van der Ark vraagt zich af waar het geld blijft dat de bedrijven verdienen met hun NZa-tarief, gezien de lage salarissen: 'Dat blijft steken: het verschil tussen wat bedrijven krijgen en de kraamverzorgenden. Ik denk dat ook meespeelt dat ondernemingen hun bedrijfsvoering niet op orde hebben. Een factor is dat in deze kleine markt van 9.000 werknemers liefst 140 bedrijven actief zijn, die niet altijd professioneel zijn.'

Ook vakbond CNV ziet veel verbeterpunten. Bestuurder arbeidsvoorwaarden Marco Dons zegt dat een betere roosterindeling en wachtdienstregeling heel belangrijk zijn. 'Het ziekteverzuim en de uitstroom uit de kraamsector baart ons heel veel zorgen. Er zit een fout in het systeem. Zoals het nu gaat, gaat het in ieder geval fout'. De cijfers van vorig jaar zijn nog niet bekend, maar in 2018 draaiden de meeste kraamzorgbedrijven verlies.

Tekorten Het beroep van kraamverzorger is de laatste jaren zo onaantrekkelijk geworden dat er op een aantal van 9.000 werknemers een tekort is ontstaan van 3.000 mensen. De NBvK concludeerde vorig jaar: 'Ervaren kraamverzorgenden verlaten het vak, omdat de arbeidsomstandigheden zo slecht zijn dat ze er niet van kunnen leven.' Voorzitter Van der Ark: 'Veel mensen gaan in de supermarkt werken. Daar verdien je net zoveel en je hebt er veel betere arbeidsomstandigheden.'

Frits Baltesen

26) Zorg voor mensen met een beperking en een complexe zorgvraag verbeteren.

Zorgvisie 6 februari 2020

De Jonge wil meer crisisteams voor betere complexe zorg

Meer maatwerkplekken in de Wlz en niet twee, maar tien tot vijftien crisis-en ondersteuningsteams (C.O.T.'s), moeten de zorg voor mensen met een beperking en een complexe zorgvraag verbeteren. Dat schrijft minister Hugo de Jonge in de kamerbrief 'Complexe zorg Volwaardig Leven'.

Met het programma Volwaardig Leven (Fried: zie: <https://www.volwaardig-leven.nl/>) probeert het ministerie van VWS de zorg voor mensen met een beperking en een zeer complexe zorgvraag te verbeteren. Deze groep loopt vaak vast in het systeem, kan geen goede plek vinden en moet vaak verhuizen van zorglocatie. Dat is zorgwekkend, want deze instabiliteit zorgt vaak voor een verslechtering van de situatie. Maatregelen zijn daarom hard nodig, zo bleek ook uit de voortgangsrapportage (Fried: zie: https://www.zorgvisie.nl/de-jonge-wil-meer-crisisteams-voor-betere-complexe-zorg/?tid=TIDP447204X7B77103570B9424A9961F1154CCD2408YI4&utm_medium=email&utm_source=20200206%20zorgvisie%20nieuwsbrief%20-%20dagelijks&utm_campaign=NB_Zorgvisie) van het programma Volwaardig Leven van 30 september 2019.

Meer crisis-en ondersteuningsteams Eind 2020 zal het aantal crisis-en ondersteuningsteams (C.O.T.'s) (Fried: zie: <https://cce.nl/crisis-en-ondersteuningsteams>) zijn uitgebreid van twee naar tien tot vijftien teams. Waar C.O.T.'s momenteel alleen in de regio's Utrecht/'t Gooi en Kennemerland-Waterland/Zaanstreek opereren, zullen deze vanaf het tweede helft van het jaar in alle regio's actief zijn. Dat schrijft De Jonge in de Kamerbrief. (Fried: zie: https://www.zorgvisie.nl/de-jonge-wil-meer-crisisteams-voor-betere-complexezorg/?tid=TIDP447204X7B77103570B9424A9961F1154CCD2408YI4&utm_medium=email&utm_source=20200206%20zorgvisie%20nieuwsbrief%20-%20dagelijks&utm_campaign=NB_Zorgvisie) Sinds de start van de huidige twee teams in 2018 zijn er 59 crisismeldingen binnengekomen, waarbij de C.O.T.'s in 33 gevallen een crisisopname hebben kunnen voorkomen, zo laat een evaluatie van ZN zien. Deze positieve ervaringen vormden de basis van de opzet van de komende teams.

Uitbreiding takenpakket crisisregisseur In ieder team zal tenminste één ggz-aanbieder en één VG-aanbieder zitting nemen. Op deze manier kan kennis en expertise uit beide sectoren worden gebundeld, benadrukt de minister. Tevens zal het takenpakket van de bestaande

crisisregisseurs in de VG worden uitgebreid. Deze crisisregisseur heeft de onafhankelijke rol van poortwachter voor de (VG-)crisiszorg en doet de triage bij een crisismelding. Voordat een crisismelding kan worden gedaan bij de crisisregisseur, moet een zorginstelling al een aantal stappen hebben doorlopen. Als dat het geval is, beoordeelt de crisisregisseur vervolgens of een directe crisisopname nodig is, of dat het C.O.T. ingeschakeld wordt.

Om de C.O.T.'s te bekostigen heeft de NZa een beleidsregel met prestaties en tarieven vastgesteld. Hiermee kan per 1 januari 2020 de inzet per uur per lid van het team gedeclareerd worden, en is het C.O.T. dus onderdeel van het inkoopproces van de zorgkantoren geworden, licht De Jonge toe.

Benodigd aantal maatwerkplekken De crisis- en ondersteuningsteams hebben als doel om zoveel mogelijk mensen met een complexe zorgvraag te helpen op de plek waar ze nu zitten. In sommige situaties is dat echter niet mogelijk. Daarom zullen er in 2020 meer maatwerkplekken in de Wlz gerealiseerd worden, belooft De Jonge in de brief.

In de afgelopen jaren is het programma Volwaardig Leven uitgegaan van een behoefte aan honderd maatwerkplekken voor mensen met een zeer complexe zorgvraag. In een inventarisatie van ZN naar de vraag naar Wlz-maatwerkplekken in alle regio's van het land komen echter 250 cliënten in beeld voor de vraag naar de honderd plekken. Voor veertig van hen is het duidelijk dat er een passende maatwerkplek moet komen. Voor veertig andere cliënten wordt momenteel onderzoek gedaan. De Jonge verwacht echter dat voor een deel van hen ook maatwerkplekken nodig zullen zijn, en zijn schatting is dat het benodigde aantal maatwerkplekken uiteindelijk tussen de vijftig en tachtig zal liggen.

Mogelijkheden reguliere zorg De tweede groep cliënten, bestaande uit 150 à 200 mensen, heeft een zorgvraag die niet complex genoeg is voor een maatwerkplek. De reguliere zorg zou voor hen wel geschikt zijn, alleen krijgen zij die nu niet. Deze cliënten verblijven bijvoorbeeld in een instelling waar geen één op één begeleiding beschikbaar is, terwijl zij daar wel behoefte aan hebben. Ook voor deze groep gaan de zorgkantoren aan de slag, schrijft de minister. In 'regionale taskforces' zullen zij met GHZ en ggz-aanbieders verder onderzoeken wat het precieze vraag- en aanbod is, en samen met de cliënt(vertegenwoordiger) alsnog een passende plek organiseren.

Beoordeling plannen van aanpak Inmiddels hebben 46 zorgaanbieders en initiatieven vanuit verschillende zorgaanbieders zich bij de zorgkantoren gemeld voor het realiseren van een of meer maatwerkplekken. In januari en februari 2020 worden de plannen van aanpak inhoudelijk beoordeeld door zorgkantoren, waarbij zij rekening houden met het aantal cliënten dat per regio een plek nodig heeft en waar een plek voor die specifieke cliënten aan dient te voldoen. Na 1 maart 2020 maken zorgkantoren bekend welke aanbieders welke plekken zullen realiseren. Minister De Jonge belooft voor de zomer van 2020 met een update van de voortgang te komen.

Hester Hinloopen

28) Automobilist in Leiden minder ruimte en fiets meer: reizigers met OV en voetgangers vergeten

Unity.NU 7 februari 2020

'Geen aandacht voor voetgangers en OV in nieuwe Mobiliteitsnota'

7 februari 2020 LEIDEN - Dat de automobilist in Leiden minder ruimte krijgt en de fiets meer, dat wisten we al. Reizigersvereniging Rover en de Voetgangersbeweging stellen nu dat de reizigers met het openbaar vervoer en de voetgangers vergeten worden in de nieuwe mobiliteitsnota van de gemeente Leiden.

De twee organisaties stellen dat voor de fietser een uitwerking is gegeven hoe die zich in de toekomst in Leiden van A naar B beweegt. Voor de automobilist zijn tal van maatregelen aangekondigd, maar ook zij komen aan bod. Voetgangers en reizigers onvoldoende. 'Van een evenwichtigheid in het mobiliteitsbeleid is daardoor helaas geen of onvoldoende sprake.'

Rondom Leiden Centraal Station zien de twee belangenbehartigers tal van knelpunten voor voetgangers, fietsers en OV-reizigers. 'Door zowel op het Schuttersveld als via de Morssingel naar de Walenkamptunnel het doorgaande fietspad te verbreden en aantrekkelijker te maken, kan vanuit beide zijden vrijwel alle ingangen van de fietsenstallingen rond het station worden bereikt,' stellen ze voor. De route via de Stationsweg kan volgens de belangenbehartigers een belangrijke rol krijgen als route voor de voetgangers en het OV, terwijl de fiets volgens hen beter gefaciliteerd kan worden via de Morssingel en het Schuttersveld.

29) Bij DZB zijn twintig prikkelluwe werkplekken in gebruik genomen

Unity.NU 7 februari 2020

Prikkelluwe werkplekken bij DZB in gebruik genomen

7 februari 2020 LEIDEN - Bij DZB zijn deze week twintig prikkelluwe werkplekken in gebruik genomen. Wethouder Yvonne van Delft opende de werkplekken middels het doorknippen van een ketting met een betonschaar.

Door het wegnemen van onder andere onverwachte omgevingsbewegingen en geluiden zorgt DZB voor nog meer maatwerk voor haar medewerkers. DZB is het re-integratiebedrijf van de gemeente Leiden.

30) Bijeenkomst heeft rust gebracht en die rust is er na vijf jaar nog altijd

Eigen Kracht Centrale 7 februari 2020

Vijf jaar na de buurtruzie

Een collega gaat verhuizen. Ze kreeg bezoek van iemand van de woningbouw en raakte in gesprek over de buurt. De man vertelt daarbij dat het al een tijdlang erg goed gaat in de buurt en er weinig overlast is. De collega vertelt over alle problemen van jaren geleden en zegt dat een jaar of vijf geleden een buurtconferentie is geweest rond een kwestie in een van de straten. "Dat weet ik," zegt de man, "daar was ik bij. Ik was het eerlijk gezegd vergeten, maar nu herinner ik het me." In die tijd was er van alles aan de hand in die straat, dat was begonnen bij een ruzie tussen twee burens. Mijn collega woonde er toen nog niet en was als Eigen Kracht-coördinator betrokken.

Vechtpartij Mijn collega: "Het ene gezin had veel dieren, waaronder kippen en vogels. Het andere gezin hield erg van hun netjes onderhouden tuin. Door een incident met één van de dieren was er ruzie gekomen. Er was zelfs gevochten, waarbij meerdere burens betrokken waren geraakt. Daardoor was de sfeer in het kleine straatje onprettig geworden. Regelmatig sloeg de vlam in de pan en moest de politie optreden. Toen er gestart werd met de voorbereiding voor een Eigen Kracht-conferentie voor de buurt wilde niemand meedoen. Uiteindelijk zei een buurman: "Als nummer 5 komt, kom ik ook." De burens van nummer 5 wilden wel komen, als de mensen van 9 ook kwamen en zo ging het bij veel huizen. Uiteindelijk kwam iedereen."

Rust "Tijdens de bijeenkomst deed iedereen zijn verhaal," vertelt mijn collega. "Dat ging goed, maar toen ze toe waren aan de volgende stap, werd iemand toch weer boos. Een andere buurman zei toen: "Ik ben hier gekomen op mijn vrije avond omdat ik weer prettig wil wonen. Als we het daar niet over hebben, ga ik weg." Dat gaf een doorbraak. De man van de dieren legde uit dat hij door een ernstige beperking niet meer kon werken en hoe belangrijk de dieren waren in zijn leven. Langzaam ontstond begrip en kon er gesproken worden over allerlei kwesties in de straat. Ze maakten een plan met elkaar. Omdat ze bang waren dat het weer mis zou gaan, benoemden ze een overbuurman tot tussenpersoon voor de twee gezinnen." In het gesprek tussen mijn collega en de medewerker van de woningbouw vertelde de medewerker dat deze afspraak tot op de dag van vandaag nog in werking is: "De bijeenkomst heeft rust gebracht en die rust is er na vijf jaar nog altijd."

Een sterk verhaal op vrijdag

Voor mij is vrijdag altijd een dag om even stil te staan bij de verhalen uit de dagelijkse praktijk van mijn collega's en mij. Bijzondere verhalen, omdat uitzichtloze situaties soms 180 graden draaien. Sterke verhalen, omdat ze de kracht tonen van mensen die hun vragen durven delen met de mensen om hen heen en zo met vereende kracht tot oplossingen komen. Ze zijn het delen waard.

Ik wens u een prettig weekend!

Hedda van Lieshout

31) Eigen werkster de deur uit gedaan en betaalt nu 19 euro per maand als WMO-bijdrage

Google melding Wmo: de Volkskrant 7 februari 2020

Waarom krijgt iemand een werkster voor 1,50 euro per uur?

Sinds dit jaar krijgt een van mijn vrienden drie uur per week huishoudelijke hulp via de gemeente. Ze heeft haar eigen werkster de deur uit gedaan en betaalt nu 19 euro per maand als WMO-bijdrage. 1,5 euro per uur, waarom zo goedkoop? Ze kan het best zelf betalen.

6 februari 2020 Uw vriendin is ruim 80 jaar oud. Ze heeft daar waarschijnlijk gewoon recht op, ook al kan ze het zelf betalen. U ben niet de enige met onbegrip. Er was vorig jaar een opstand onder gemeenten – onder aanvoering van Assen – tegen het goedkope Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)-abonnement. Veel gemeenten rekenden een eigen bijdrage voor de werkster, afhankelijk van het inkomen. Ten onrechte. Sinds dit jaar is expliciet vastgesteld dat huishoudelijke hulp onder het abonnement van 19 euro per maand valt.

In Nederland krijgt iedereen ouderenzorg, ook hogere inkomens. Er zijn twee vormen: voor iedereen of met een inkomensafhankelijke bijdrage. Bij een deel van de WMO-zorg is er een bijdrage afhankelijk van het inkomen. Dat betreft algemene voorzieningen uit de WMO, zoals collectief vervoer en voorzieningen als was-, strijk- en maaltijdservice en klussendienst. Daar valt de werkster dus niet onder.

Een ander deel van de WMO-zorg is voor iedereen, voor zover nodig. Voor 19 euro per maand krijgt u hulp op maat. De gemeente komt dan wel langs om vast te stellen of de oudere hulpbehoevend is. Een ambtenaar stelt na een keukentafelgesprek vast wat u nog zelf kunt doen en wat u kunt regelen met hulp van mantelzorgers: familie, vrienden of burens. De gemeente geeft aanvullende steun zodat u zo lang mogelijk thuis kan blijven wonen. Ook huishoudelijke hulp.

Als uw vriendin die steun niet nodig heeft, dan heeft de gemeente een verkeerde inschatting gemaakt. Sommige ouderen doen zich zielig voor, maar meestal is het juist andersom: tegen de ambtenaar houden ze zich groot, omdat ze niet zielig en oud willen lijken. Er zijn organisaties die ouderen en mantelzorgers helpen om passende steun te krijgen, zoals Mezzo en Per Saldo.

De afgelopen jaren waren gemeenten vaak te streng met het toekennen van WMO-zorg. En er gingen miljoenen euro's op aan procedures om de hoogte van het inkomen en de eigen bijdrage vast te stellen. Juist mensen met een iets hoger inkomen werden hier de dupe van. Zij kregen niet of nauwelijks zorgtoeslag, maar waren veel geld kwijt aan eigen risico en eigen bijdragen. Hun zorgkosten stapelden zich op, terwijl ze vastliepen in regels en diverse loketten.

Strengere regels en inkomensgrenzen hebben ook bij belastingtoeslagen tot veel ellende geleid. Veel mensen haken af of lopen vast. Bij de ouderenzorg is nu gekozen voor vereenvoudiging en meer ondersteuning, bijvoorbeeld via regelhulp.nl en het Juiste Loket (mailen naar meldpunt@juisteloket.nl of bellen met 030-7897878).

Gemeenten klagen ondertussen over geldgebrek. De ozb-heffing voor huiseigenaren en de parkeerkosten zijn dit jaar flink verhoogd. De rekening komt dus wel bij de burger terecht.

Reinout van der Heijden is hoofdredacteur van de Geldgids. Ook een vraag aan Reinout?

Geldvraag@volkskrant.nl

32) Is het discriminerend dat kappers hogere prijzen rekenen voor vrouwen dan voor mannen?

de Volkskrant 7 februari 2020

College voor de Rechten van de Mens breekt het hoofd over kapperszaken

Is het discriminerend dat kappers hogere prijzen rekenen voor vrouwen dan voor mannen? Het College voor de Rechten van de Mens weegt het beleid van de kappersketens voor hem en haar.

Marieke de Ruiter 6 februari 2020, Winnie Hänschen had een rotweek de derde week van september 2019. Zo een waarin de hele wereld tegen haar leek. Ik laat eens lekker mijn haar doen, dacht ze, misschien helpt het. Maar het werd alleen maar erger. Want toen ze de prijslijst van de kapsalon bekeek, viel haar op dat ze als vrouw bijna 20 euro meer moest betalen dan een man. Discriminatie, vond Hänschen (33), die een klacht indiende wegens ongelijke behandeling op basis van geslacht. Verboden volgens artikel 1 van de Grondwet.

En zo kan het dus gebeuren dat een driekoppig College voor de Rechten van de Mens zich donderdagmiddag in Utrecht buigt over kapperszaken. Of eigenlijk de vermeende schending van mensenrechten door die zaken. In het beklagdenbankje zitten Toni & Guy en Cosmo Hairstyling (onderdeel van marktleider Provalliance met 375 salons). Hänschens strijd richt zich niet specifiek tegen hen, maar tegen alle kapsalons die een prijsverschil hanteren. 'Ik doe mijn beklag bij deze ketens omdat ze groot zijn, een eenmanszaak als Knippen bij Coby wil ik er niet mee lastigvallen', zegt ze voorafgaand aan de zitting.

Dat veel kappers zich bedienen van prijsverschillen bleek oktober vorig jaar al uit onderzoek van de Volkskrant. Journalist Mirjam Leunissen deed een steekproef onder vijftig Nederlandse salons en ketens en ontdekte dat driekwart hogere prijzen rekent voor vrouwen dan voor mannen. Het verschil varieert van een paar euro tot meer dan de helft voor een gewone knipbeurt. Het weigeren van een duurdere vrouwenbehandeling is meestal geen optie, zelfs al wil je als man worden behandeld.

In de Utrechtse zittingszaal proberen de beklagden te beargumenteren waar dat verschil vandaan komt. 'Met alle respect', Toni & Guy-eigenaar Joyce Kranendonk richt zich tot de bescheiden coupe van de mannelijke collegevoorzitter, 'met uw haar kan ik binnen drie minuten klaar zijn.' Nee, dan het haar van Hänschen, vervolgt ze. 'Mevrouw heeft een mooie lange staart, daarmee ben ik gewoon veel langer bezig, anders ben ik niet tevreden.' Daar komt ook nog eens bij dat Toni & Guy een 'vaste formule' heeft met een Japanse wasmassage en hot towel treatment, iets waarvan ze liever niet afwijken, maar voor heren bij bepaalde salons een uitzondering maken omdat ze anders niet komen. Het prijsverschil: 57 euro voor de dames en 39 voor de heren.

Een dame, die stuur je niet met nat haar de deur uit, vindt Cosmo Hairstyling. Dan zie je niet of er nog toevallig 'een balk' in het haar zit. Cosmo-ceo Merel Venneman: 'Wij willen onze dames gewoon mooi gecoeffeerd de salon laten verlaten. En 98 procent tot 100 procent van hen wil dat zelf ook.' Daarom betaalt een vrouw met kort haar 46,50 euro (die met lang haar 56,50). Mannen betalen ongeacht de haarlengte 35 euro.

Zo stereotyperend, vindt Hänschen. 'Wie zegt dat ik die speciale behandeling wil? Dat bepaal ik zelf wel.' Natuurlijk kan de feminist zich voorstellen dat haar lange lokken meer tijd van de kapper vragen dan een korte coupe, maar dan zou het prijsonderscheid op basis daarvan moeten worden gemaakt, vindt ze. 'Nu is het afhankelijk van of je een vulva hebt of niet, dat is absurd.'

Vooruit, een gedachte-experiment om haar argument kracht bij te zetten: 'Stel dat op de prijslijst staat dat zwarte mensen meer moeten betalen dan witte mensen, nog even los van de vraag of hun haar misschien moeilijker is om te knippen, dan gaan zij ook woedend de straat op. En dat is in de kern hetzelfde.'

Ze vindt bijval in een rapport dat in 2009 werd opgesteld in opdracht van de Europese Commissie. Prijsverschillen op basis van geslacht zijn niet verdedigbaar omdat er andere manieren zijn om onderscheid te maken, wordt daarin gesteld. Bovendien hebben alle dienstverleners zich te houden aan de Europese richtlijn voor gelijke behandeling, die sinds 2004 bestaat.

Beide kappersketens zijn heus niet doof voor de argumenten van Hänschen. Naar aanleiding van haar klacht heeft de kappersbrancheorganisatie ANKO alvast een onderzoek ingesteld naar de

kwestie. Ook Toni & Guy staat beslist open voor een ander 'labeltje'. 'Maar als jij hier in het gelijk wordt gesteld dan wordt straks alles opengebrouwen'. Straks mogen ze ook al geen onderscheid meer maken voor kinderen, vrezers.

Op 5 maart doet het College voor de Rechten van de Mens uitspraak. Dat is niet bindend, maar leidt vaak wel tot actie bij de verweerder. Hänschen hoopt in ieder geval dat de ruchtbaarheid rond haar zaak alle kappers ertoe aanzet de prijzen te wijzigen. Haar eerste overwinning is al een feit; kappersketen Sjenkels had aanvankelijk ook in het beklagdenbankje moeten verschijnen, maar die besloot zelf al de tarieven aan te passen.

33) Veldpartijen in de zorg zijn vol lof over de analyse van de Commissie Thuiswonende ouderen

Zorgvisie 7 februari 2020

Zorgpolder: commissie-Bos moet nog kritische noten kraken

Veldpartijen in de zorg zijn vol lof over de analyse van de Commissie Thuiswonende ouderen onder leiding van oud-politicus Wouter Bos. Maar de urgentie van de maatschappelijke opgave moet veel luider doorklinken in de eindrapportage die zomer 2020 verschijnt. 'De rek is nu al uit de mantelzorg.'

Dat beeld kwam naar voren uit de reacties van veldpartijen op de tussenrapportage 'Oud en zelfstandig in 2030; een reisadvies' van de commissie-Bos op 15 januari 2020. Iedereen was er, op de 'invitational conference', op 5 januari georganiseerd bij Vilans. De brancheorganisaties ActiZ (ouderenzorg), LHV (huisartsen), Aedes (woningcorporatie), Sociaal Werk Nederland (welzijn), wetenschappers, politici, ouderen en nog enkele brancheorganisaties en zorgverzekeraars in het publiek.

Hoofdboodschappen Alleen commissievoorzitter Wouter Bos was verhinderd. Om dat goed te maken had hij van tevoren een videoboodschap van 17 minuten gemaakt. In een vlotte presentatie herhaalde hij kort de drie hoofdboodschappen van de commissie-Bos: ga bouwen voor ouderen, zet in op digitalisering en ga samenwerken. Bos constateert dat de opgave om meer te bouwen breed is opgepakt in de media. 'Iedereen begrijpt de noodzaak voor een meer gevarieerd woonaanbod voor ouderen tussen thuis en het verpleeghuis. Dit thema heeft ook politieke lading door de verstopte woningmarkt en de stikstofcrisis. De juiste woning op de juiste plek, daar gaat het om.'

Digitalisering Minder aandacht kregen de voorstellen om het zorgstelsel te verbouwen, terwijl die op onderdelen bijzonder vergaand zijn. Zo wil de commissie-Bos één wettelijk regime voor de zorg aan huis. Bovendien stelt de commissie voor om de huishoudelijke hulp over te hevelen naar de bijzondere bijstand. Het meest onderschatte deel is volgens Bos de radicale inzet op digitalisering van de woonomgeving ouderen. Denk aan camera's in huis, thuismonitoring, communicatie via apps, medicijndisCIPLINE op afstand, sensoren die allerlei waardes meten en doorgeven aan de 'verkeerstoren' met zorgverleners. 'Digitalisering moet het nieuwe normaal worden, zodat mensen alleen nog naar ziekenhuis hoeven als het echt nodig is.'

Meer personeel maakt zorg onbetaalbaar Bos gaat in op enkele overwegingen van de commissie. Zo ziet de commissie wel de donkere wolken van de arbeidsmarktproblematiek, maar is afgezien van een reeks arbeidsmaatregelen. 'Het gaat toch niet lukken om heel veel meer mensen in de zorg te laten werken. Bovendien is dat de kar achter de wagen spannen, omdat de betaalbaarheid dan een nog veel groter probleem wordt. Wij zetten daarom in op slimmer organiseren, zodat het beroep op professionele zorg en mantelzorg afneemt.'

De reis van oud worden Om draagvlak te creëren heeft de commissie de reis van de ouderen naar het oud worden als uitgangspunt genomen. 'Wat hebben ouderen nodig om zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven te houden?' De reis is terug te vinden in vier principes waaraan de aanbevelingen zijn getoetst. Ze moeten de Regie van ouderen vergroten; ze moeten bijdragen aan

een Eenvoudiger stelsel; ze moeten bijdragen aan Integrale zorg, wonen en welzijn; ze moeten Samenwerking bevorderen en niet concurrentie.

Veel lof voor commissie-Bos Opvallend positief zijn de reacties van veldpartijen. Zelden worden beleidsadviezen zo goed opgeschreven, is de consensus. Ella Kalsbeek, boegbeeld van de huisartsenvereniging LHV, baant zich al ruim 40 jaar diagonaal lezend een weg door het ambtelijk jargon van lijvige rapporten. Maar het rapport-Bos had ze in een paar uur gelezen. Ook andere sprekers hadden dezelfde positieve ervaring. Een wijkverpleegkundige in het publiek had het rapport zelfs 's nachts als inspiratie gelezen. Ook over de analyse is vrijwel iedereen lovend. 'Buitengewoon goed', zegt oud-wethouder Eric van der Burg en voorzitter van Sociaal Werk Nederland. ActiZ-voorzitter Henk Kamp kan zich vinden in alle 35 aanbevelingen. 'Dit gaat Nederland verder helpen.'

Mantelzorgers overbelast Maar er zijn ook enkele kritische geluiden te horen. Het uitbreiden van de mantelzorgcapaciteit lijkt Van den Burg onrealistisch. Dat vindt ook Kalsbeek: 'De rek is er nu al uit bij mantelzorgers.' Kamp haalt onderzoek aan met de prognose dat het aantal mantelzorgers tot 2040 halveert. Tegelijkertijd verdubbelt de zorgvraag van ouderen en blijft het aantal zorgverleners op zijn gunstigst gelijk. Het aantal mensen met dementie is in 2040 verdubbeld. 'Dat is echt een groot probleem. Ik mis in het rapport een gevoel van urgentie.' Kamp krijgt van diverse kanten bijval. Het tempo van de uitvoering moet omhoog.

Bouwen gaat niet vanzelf Voor het creëren van meer geclusterde woonvormen voor ouderen legt de commissie-Bos de bal bij woningcorporaties. Maar die kunnen het niet alleen, zegt Hester van Buren, bestuursvoorzitter woningcorporatie Rochdale, namens het bestuur van Aedes. Het gaat ook niet alleen om nieuwbouw. De opgave voor het verbouwen van bestaande woningen is zeker zo groot. Van Buren benadrukt het belang van welzijn. 'Het is zo belangrijk dat wijkbewoners elkaar kunnen ontmoeten.' Om dat te faciliteren zou de subsidieregeling voor zorginfrastructuur weer in het leven moeten worden geholpen. Het afschaffen van de extra belasting op sociale woningbouw zou woningcorporaties ook helpen om hun rol te pakken. Voor nieuwbouw is druk op gemeenten nodig om geschikte bouwlocaties beschikbaar te stellen. Op wijkniveau moeten er dwarsverbanden komen tussen wonen, zorg en welzijn. Maar daarvoor leven gemeenten, woningcorporaties, zorgaanbieders en welzijnsinstellingen nog te veel in hun eigen wereld.

Hoe werk je samen in een regio? Diverse sprekers zetten vraagtekens bij de inzet op digitalisering. Van ouderen in hun allerlaatste levensfase valt niet te verwachten dat ze erg digitaal zijn. Bovendien is er een grote groep van digibeten. Consensus is er over de noodzaak voor samenwerking. En dat moet in de regio gebeuren. Maar in de discussie na afloop blijkt dat daarover nog veel onduidelijkheid is. Wat is de schaal van een regio? Wie zitten er aan tafel? Wie krijgt doorzettingsmacht? Zorgverzekeraars maken regiobeelden over de zorgopgave. 'Dank niet te makkelijk over de uitvoering', waarschuwt een manager van CZ. 'Samenwerking in de regio is zeer complex.'

De commissie-Bos heeft dus nog de nodige noten te kraken. Dagvoorzitter Mirella Minkman van Vilans, tevens lid van de commissie, nodigt iedereen uit om per mail te reageren bij Nico de Neeling, secretaris van de commissie. De commissie gaat de inbreng verwerken in de eindrapportage. *Bart Kiers schrijft zowel over cure als care. Zijn aandachtsvelden zijn de ziekenhuizen, medisch specialisten, wijkverpleging en ouderenzorg.*

34) Zorgcoöperatie, gevormd door zo'n 65 kleine zorg ondernemingen en aantal neemt toe

Google melding Wmo: Klaverblad 9 februari 2020

Primeur: grote zorgcoöperatie in de Meierij gaat voor kwaliteitscertificering voor al haar leden

8 februari 2020 Na een vliegende start in 2016 is de WMO Coöperatie De Meierij nu klaar voor een volgende uitdaging. Ze kiest ervoor al haar leden te ondersteunen bij het behalen van een kwaliteitscertificaat. Het keurmerk is een onafhankelijk kwaliteitsbewijs waarmee de bij zelfstandig

werkende zorgverleners die zich in de coöperatie verenigd hebben laten zien dat zij professioneel omgaan met kwaliteit en het ondernemerschap. Het geeft daarnaast opdrachtgevers de zekerheid dat er volgens de eisen en regels wordt gewerkt.

De zorgcoöperatie, werkzaam voor gemeenten in de Meierij, wordt gevormd door zo'n 65 kleine ondernemingen in de zorg en dat aantal neemt nog steeds toe. Het zijn zowel professionals die ambulante begeleiding bieden, als zorgverleners die ondersteunen bij dagbesteding, tijdelijk verblijf of beschermd wonen. In 2019 leverden zij samen aan zo'n 600 cliënten professionele zorg. De coöperatie, die zelf ISO gecertificeerd is, heeft de ambitie om in 2020 al haar leden in het bezit te laten komen van een HKZ (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector) -certificaat zzp of kleine ondernemingen.

Hoge eisen wet- en regelgeving De wetgever en gemeenten stellen hoge eisen aan de uitvoering van de zorg. Ook als die wordt uitgevoerd door zzp'ers en kleine ondernemingen. Een ontwikkeling die bestuurder Monique van Eijken van WMO Coöperatie De Meierij toejuicht. "Het daagt de professionals uit om werk te maken van hun ondernemerschap en te voldoen aan alle wet- en regelgeving. Het is geen geringe opgave voor een solistisch werkende zorgverlener om alles wat daar mee te maken heeft goed op orde te hebben en te houden."

Kwaliteit zorg en duurzaam ondernemerschap hand in hand De onafhankelijke Stichting HKZ heeft kwaliteits- en veiligheidsnormen opgesteld voor ruim 30 branches in Zorg en Welzijn. De afgelopen jaren ontwikkelde zij een keurmerk, specifiek voor zzp'ers in de zorg. Sinds 2019 is het mogelijk als zzp'er een HKZ-certificaat te behalen. De WMO Coöperatie De Meierij zag daardoor kansen voor al haar leden om een certificaat te behalen. "Onze zorgprofessionals hebben allemaal een eigen drive en verlenen verschillende soorten zorg. Je werkt met mensen en dan staat de uitvoering van zorg voorop. Met een certificaat in de hand kunnen onze leden aantonen dat zij staan voor hun eigen organisatie, waar kwaliteit van zorg én duurzaam ondernemerschap een plek hebben. Daar gaan we hen als de coöperatie bij helpen. Hen nog meer verbinden en laten groeien in zelfstandigheid", vat de bestuurder haar motivatie voor het oppakken van de kwaliteitstrajecten samen.

Certificering is kroon op eerste lustrum Tijdens de eerste trainingsavond in Rosmalen afgelopen maand bleken de deelnemers enthousiast. Er zijn nog een aantal trainings- en werksessies te gaan voordat de zorgverleners een assesment door een onafhankelijke certificerende instelling krijgen en zij worden opgenomen in het openbare HKZkeurmerk register. Toch is Monique van Eijken nu al trots. Ze vindt het fijn dat ook de zzp'ers en de kleine ondernemingen van de coöperatie aan de buitenwereld en gemeenten laten zien dat zij aantoonbaar goed bezig zijn en voorop willen lopen in de zorg. Ze is van mening dat het bovendien een feestelijk bekroning van het aankomende eerste lustrum van de organisatie is, die dagelijks met niets anders bezig is dan "betekenisvolle zorg leveren voor cliënten en de zorgprofessionals in de Meierij-gemeenten."

www.wmodemeierij.nl

35) Activiteiten om mensen te ontmoeten helpen lang niet altijd om eenzaamheid tegen te gaan

Zorg+welzijn 9 februari 2020

Blog: Eenzaamheid stoort je sociale antenne

Activiteiten om mensen te ontmoeten helpen lang niet altijd om eenzaamheid tegen te gaan. Wat wel helpt? De sleutel ligt vaak bij de mensen zelf. Mensen die eenzaam zijn, zijn overgevoelig voor afwijzing. Dat kan de waarneming vervormen.

Stel, je krijgt een appje van een vriendin met wie je min of meer hebt afgesproken om samen naar een feest te gaan. Ze appt dat ze al kaartjes heeft gekocht. Handig, zul je denken. Maar wie eenzaam is, kan hieruit opmaken dat deze vriendin met iemand anders gaat.

Afwijzing Wat kunnen mensen zelf doen om hun eigen eenzaamheid te verminderen? Bij mensen die eenzaam zijn, is de sociale antenne minder goed afgesteld. Dat werkt zo. Ervaar je niet

genoeg verbinding, dan ben je extra alert op signalen die daarop wijzen. Zelfs als er geen afwijzing is, neem je deze wel waar. Eenzame mensen zijn bijvoorbeeld minder goed in het herkennen van gezichtsuitdrukkingen. Ze interpreteren neutrale gezichtsuitdrukkingen eerder als negatief. In de training 'Meer contact' van Eva Geelen leren deelnemers wat ze zelf kunnen doen om hun eigen eenzaamheid te verminderen.

Ontmoeting Naar een ontmoetingsactiviteit gaan om contacten te leggen helpt meestal niet. Als je daar komt, kun je het gevoel hebben dat iedereen jou negatief bekijkt. Als je thuis komt, heb je misschien het idee dat mensen jou niet mogen. Want ja, je hebt gedaan wat iedereen zei. Je bént naar een bijeenkomst geweest, maar de andere mensen deden niet aardig tegen je en je hebt er geen contacten aan over gehouden. Waarschijnlijk voel je je dan nóg eenzamer dan voordat je ging.

Spiraal Wat kun je als sociaal professional of vrijwilliger doen om mensen te helpen die door negatieve gedachten in een negatieve spiraal terecht komen? In februari 2020 brengt Movisie hierover een brochure uit genaamd 'Spelen met gedachten'. De brochure beschrijft toegankelijke sociaal cognitieve technieken die mensen helpt om zelf hun eenzaamheid aan te pakken. De crux zit in het doorbreken van de spiraal van negatieve gedachten. Het begint met de bewustwording van negatieve gedachten. Daarna kun je mensen helpen deze negatieve gedachten te doorbreken, door gedachten anders te focussen, anders te denken door anders te doen en zelfcompassie te stimuleren. Want eerlijk is eerlijk: zijn we bij tijd en wijle allemaal niet wat te streng voor onszelf? *Martha Talma en Susan de Vries zijn adviseurs bij Movisie. Eva Geelen is initiatiefnemer van Bureau Over-ons*

Meer info:

* Lees ook: 'Zo stap je uit je eenzaamheid' (Fried: zie: <https://www.over-ons.nl/bestelpagina-zo-stap-je-uit-je-eenzaamheid.html>)

* Houd de themapagina over Eenzaamheid van Movisie in de gaten om op de hoogte te blijven van de brochure 'Spelen met gedachten'. (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/eenzaamheid>)